

papirbredden
DRAMMEN KUNNSKAPSPARK

Papirbredden – Drammen kunnskapspark ble offisielt åpnet den 2. mars 2007. Denne rapporten forteller historien om hvordan elleve samarbeidspartnere bidro til å realisere drømmen om en kunnskapspark midt i byen.

Papirbredden har besøksadresse Grønland 58 i Drammen og ligger på området til den gamle papirfabrikken Union. Bygget er tegnet av LPO arkitektur & design. De tegnet et moderne glassbygg som integrerer de gamle, verneverdige fabrikkbygningene. På den måten binder Papirbredden – Drammen kunnskapspark sammen historie, nåtid og framtid.

Papirbredden – Drammen kunnskapspark

Papirbredden

– Drammen kunnskapspark

Papirbredden

– Drammen kunnskapspark

I 2008 har Papirbredden følgende leietakere:

Høgskolen i Buskerud
Høgskolen i Telemark
BI Drammen (Handelshøyskolen BI)
Drammensbiblioteket
Papirbredden Karrieresenter
Café Papirbredden
Norli Bokhandel

Papirbredden Eiendom AS
insam as
Studentsamskipnaden i Buskerud
Innovasjon Norge
Norges forskningsråd
Papirbredden Innovasjon AS
Cinevation

I likhet med resten av Papirbredden-prosjektet, ble også denne rapporten til gjennom et samarbeid mellom flere.

Styringsgruppen for rapporten bestod av:

Lars Wang, Insam AS
Dag Østern, Drammen kommune
Øystein Bull-Hansen, Drammen kommune
Sølvi Tellefsen, Drammen bibliotek
Tania Marcelle Olsen, Høgskolen i Buskerud
Trond I. Østgaard, BI Drammen
Kirsten Lill Heggelund, Papirbredden Eiendom AS

Redaktør: **Solveig M. Irgens**, Godt Sagt kommunikasjon AS

Foto: Hvis ingenting annet er oppgitt, er bildet tatt av fotograf **Torbjørn Tandberg**
Design og illustrasjon: **Carina Hansen**
og **Ellen-Marie Miljeteig**, Grenseløs design DA
Trykk: **Trykk-Service AS**, Drammen

Les mer om Papirbredden – Drammen kunnskapspark på www.papirbredden.no

Papirbredden bygger broer

I Papirbredden – Drammen kunnskapspark finner du et mangfold av ulike virksomheter, organisasjoner og prosjekter som alle har fokus på kunnskapsutvikling og nyskaping.

Åpenhet og mangfold var og er viktig for de elleve aktørene som jobbet sammen om å realisere Papirbredden. Arkitektene valgte derfor å tegne et glassbygg åpent for innsyn. Gjennom Drammensbiblioteket og Papirbredden Karrieresenter er kunnskapsparken blitt en inkluderende møteplass åpen for hele befolkningen. Slik sett har vi bygget bro mellom akademiet og agoraen – torget der byens borgere møttes til samtale og diskusjon i det gamle Hellas.

Prosjektstyret for Papirbredden avsluttet arbeidet den 2. mars 2007 da kunnskapsminister Øystein Djupedal tente lanternen og offisielt erklærte kunnskapsparken for åpnet. I denne rapporten har vi latt noen av de over 1000 menneskene som har bidratt til å realisere kunnskapsparken komme til orde. På den måten dokumenterer og beskriver rapporten prosjektet fra vi undertegnet den regionale partnerskapsavtalen den 31. mai 2004 og fram til åpningen.

Allerede ett år etter den offisielle åpningen er Papirbredden blitt et regionalt knutepunkt for kunnskap og innovasjon. I løpet av året som gikk har vi høstet viktige erfaringer om hvordan gå fra et spennende prosjektsamarbeid til å samarbeide i hverdagen. Disse erfaringene har også fått plass i rapporten.

I januar 2008 ble gangbroen Ypsilon åpnet. Broen binder sammen bydelene Bragernes og Strømsø og leder rett til Papirbredden. For oss er broen også et symbol på at vi gjennom å bygge bro mellom organisasjoner og mennesker har klart å gjøre det ingen trodde var mulig: Å bygge 21 000 kvadrater kunnskapspark på knappe to år, skape et kunnskaps- og innovasjonsmiljø i Drammensregionen og å gi mennesker i alle aldre muligheten til å studere midt i byen.

Kristin Ørmen Johnsen
Leder av prosjektstyret for Papirbredden
Rektor ved Høgskolen i Buskerud

kapittel
1

Lanternen tennes

s.6-13

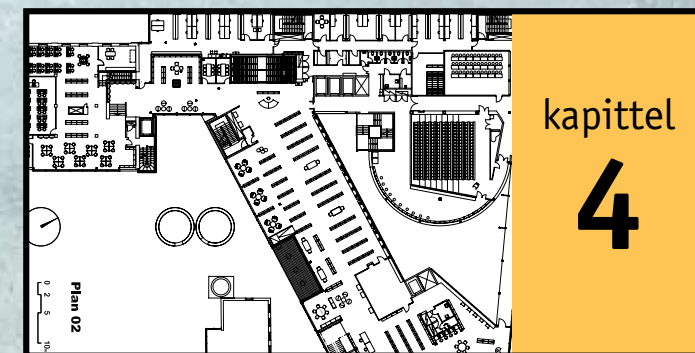
kapittel
2

Den røde tråden i prosjektet s.14-23

kapittel
3

Fra byprosjekt til regionutvikling s.24-29

kapittel
4

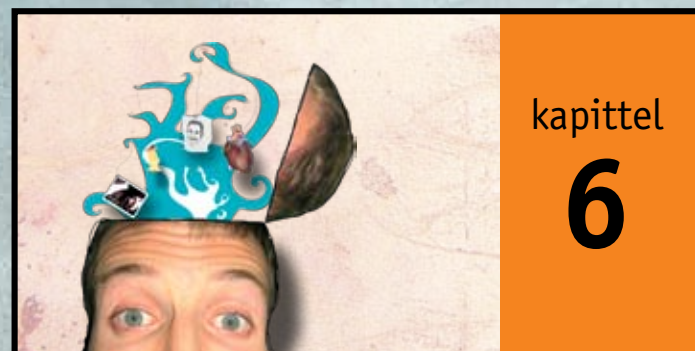
Fra idé til bygg s.30-37

kapittel
5

Livslang læring for alle på Papirbredden

s.38-45

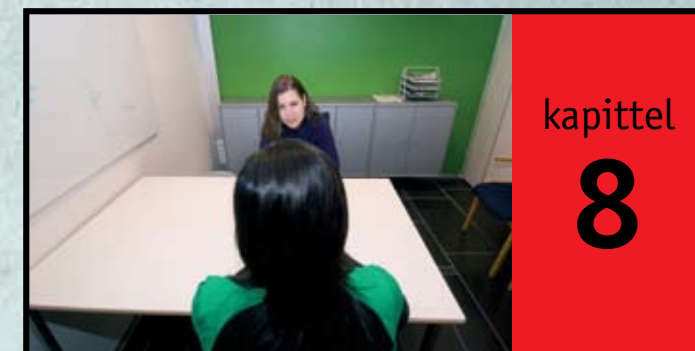
kapittel
6

Forskning og utvikling s.46-51

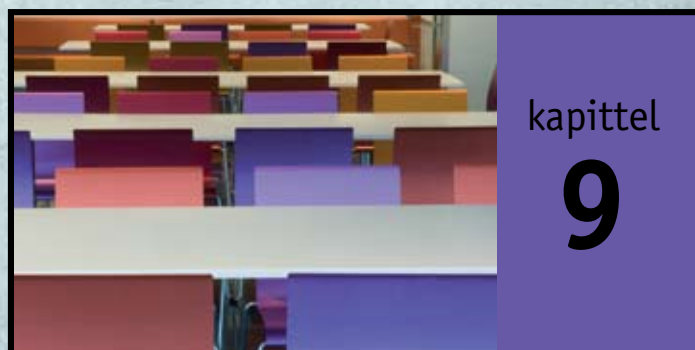
kapittel
7

Drammensbiblioteket s.52-57

kapittel
8

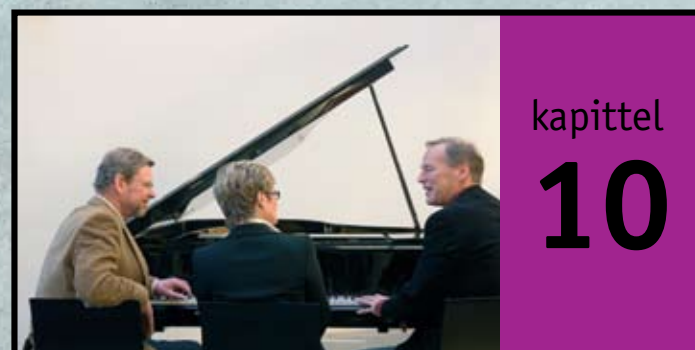
Papirbredden Karrieresenter s.58-63

kapittel
9

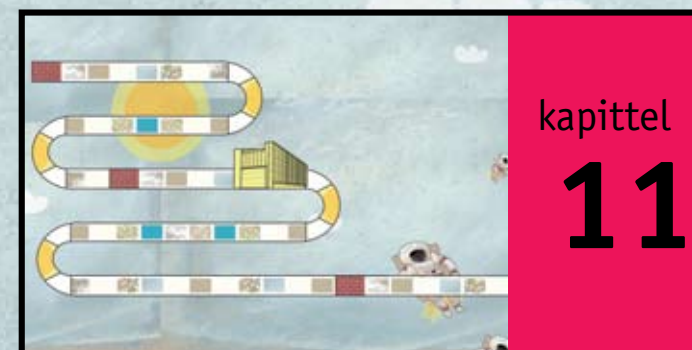
Organisering av hverdagen

s.64-71

kapittel
10

Samspillet s.72-77

kapittel
11

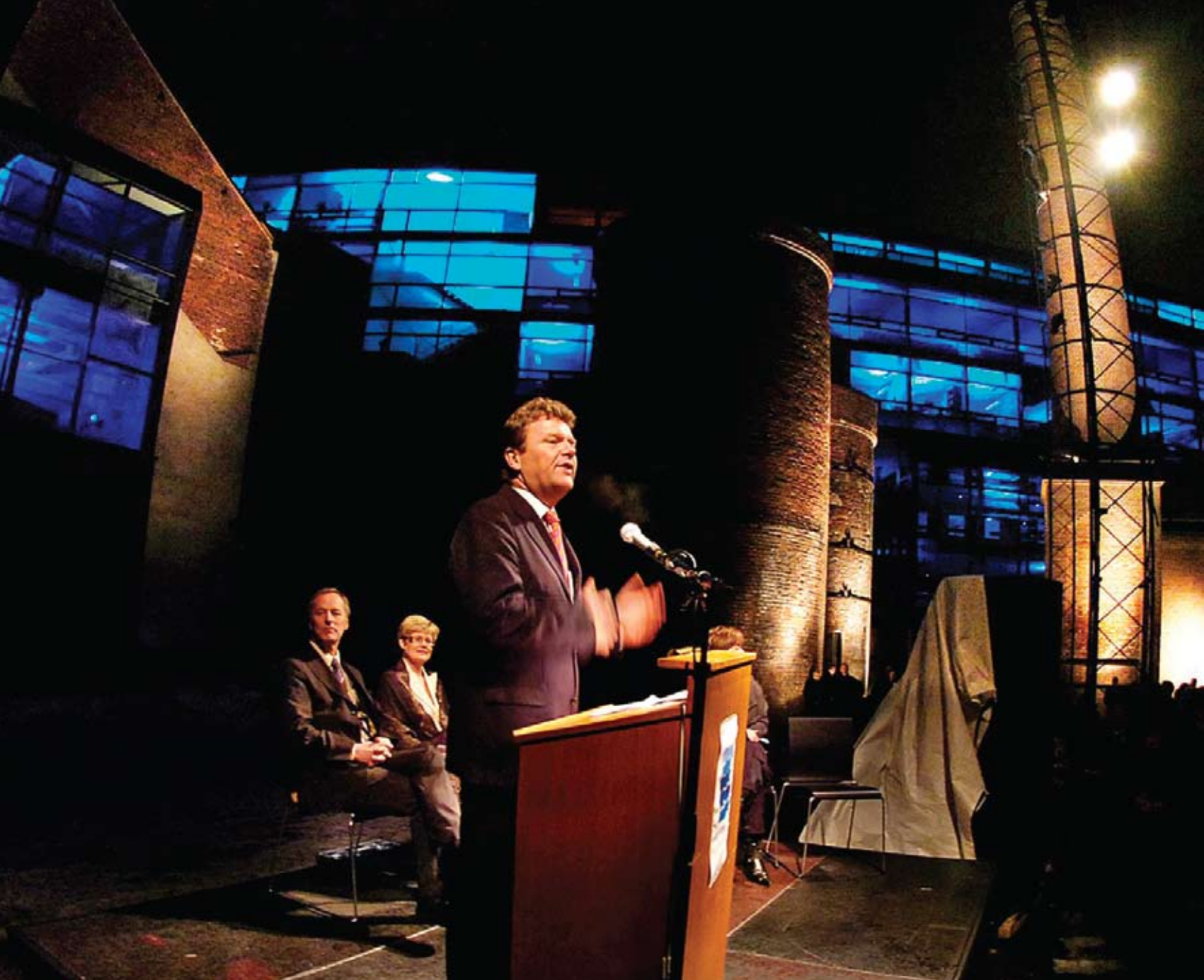
Veien videre s.78-84

1

Lanternen tennes

Papirbredden er lanteren

Fredag 2. mars 2007 klokken 19.00 åpnet kunnskapsminister Øystein Djupedal Papirbredden – Drammen kunnskapspark. - Dette flotte anlegget symboliserer overgangen fra håndens til åndens arbeid. - En bedre oppsummering av overgangen fra det gamle til det nye samfunn finner vi neppe andre steder enn akkurat her, sa Djupedal i sin åpningstale. Foto: Drammens Tidende/Nils J. Maudal.

Lyset signaliserer åpenhet

Kristin Bredal, en av Norges fremste lysdesignere, gjorde sju etasjer bygg om til en lanterne åpningskvelden ved å lyssette Papirbredden både fra utsiden og innsiden. Papirbredden er lanteren som skal vise vei inn i kunnskapssamfunnet. Lyset signaliserer åpenhet: Dette er en møteplass åpen for alle kunnskapstørste i Drammensregionen.

Refleksjoner over Papirbredden

Åpningsforestillingen "Refleksjoner" var spesielt skrevet for anledningen og markerte den offisielle åpningen av Papirbredden. Tittelen på stykket ledet oppmerksomheten både til ettertanke og lysreflekser. Temaet var "Livslang læring" og ved hjelp av lys, musikk, dans og akrobatikk fikk publikum fortalt historien om hvordan mennesker formes og former sin verden opp gjennom livet.

Kunstnerisk ansvarlige for åpningsforestillingen:

Lysdesigner: Kristin Bredal, regissør: Sølvi Lindset Barber, komponist: Darryl Barber, koreograf: Wenche Brun, kostymer: Solfrid Kjetså og produsent: Birgitte Giæver Tømmeraas.

Medvirkende:

Sopranen Mariann Fjeld Olsen, perkusjonistene Ricardo Sanchez, Sidiki Camara, Jai Shankar, Luis Lamda- Schreitt og elever og lærere fra musikkolen, Attic Dansers, akrobatene Julie G. Heir og Eskil Rønningsbakken og saksofonkvartetten AQUA som består av elever ved Drammen kulturskole og Buskerud Talentskole.

Åpningsuken – et prosjekt i prosjektet

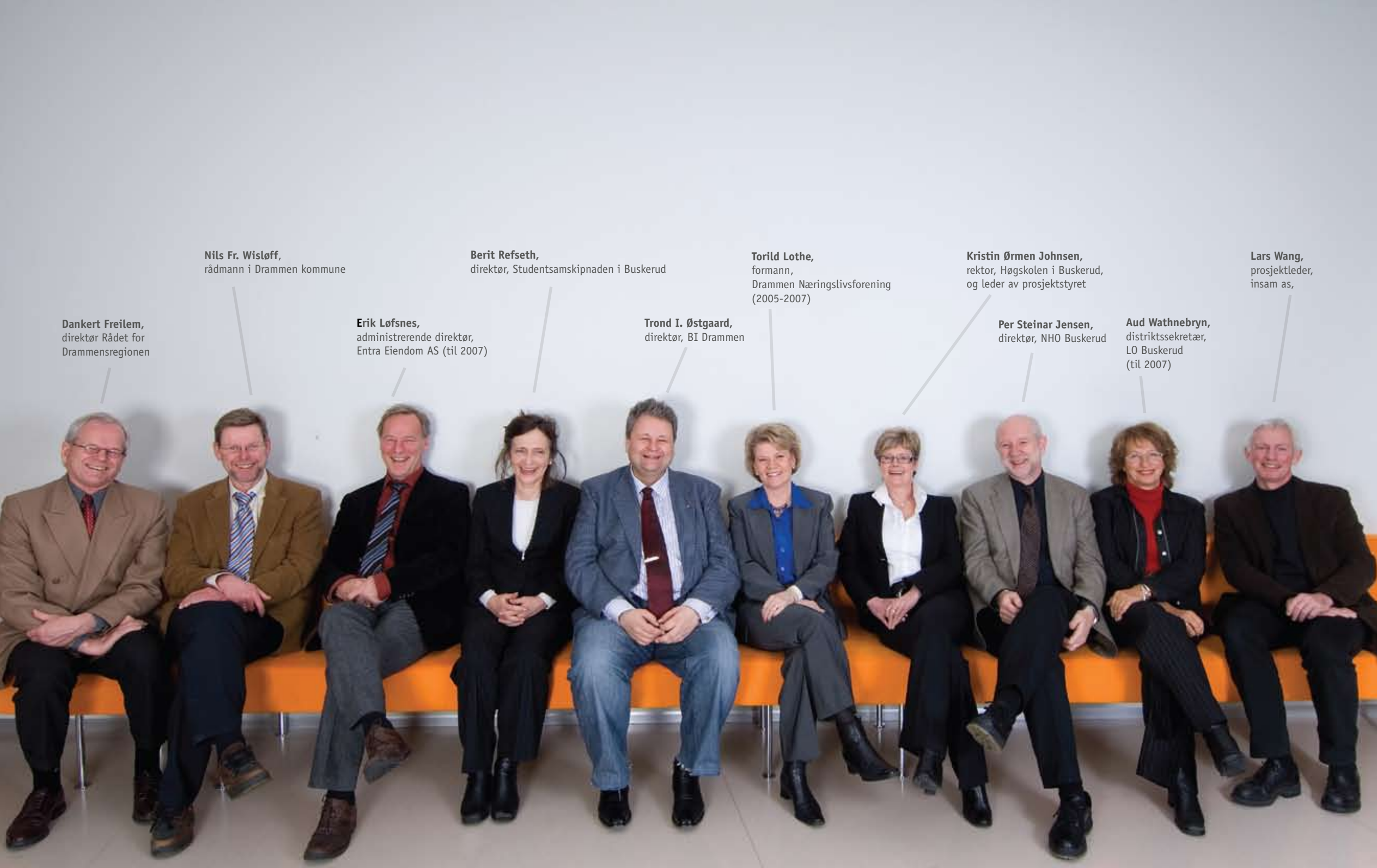
Under åpningsuken 2. - 9. mars 2007 kunne folk fra fjern og nær se hva Papirbredden har å tilby alle kunnskapstørste. I tillegg til å synliggjøre Papirbredden nasjonalt, regionalt og lokalt, skulle arrangementene stimulere til økt samarbeid mellom leietakerne og knytte nye samarbeidspartnere til Papirbredden.

Hver dag sitt tema

Hver dag under åpningsuken hadde sitt tema: «Et eventyrlig hus» markerte åpningen av Papirbredden for barna lørdag 3. mars. Søndag ga temaet «Reisen» de besøkende anledning til å reise i både tid og rom med omvisning på Papirbredden og ulike foredrag om alt fra byhistorie til verdensrommet. Mandag foredro internasjonale foredragsholdere over temaet «byutvikling i en kompleks verden». Tirsdag var det kulturnærings dag og duket for konferansen «Det bobler». Onsdag ga temaet «Grønt lys for næringslivet» de besøkende innsikt i hva Papirbredden kan gjøre for næringslivet og hva næringslivet kan bidra med på Papirbredden. «Med viten og vilje» torsdag var viet forskning og utvikling. «Utenfor rammene» fredag tok for seg utdanning i et livslangt, bredt perspektiv.

Dankert Freilem,
direktør Rådet for
Drammensregionen

Nils Fr. Wisløff,
rådmann i Drammen kommune

Erik Løfsnes,
administrerende direktør,
Entra Eiendom AS (til 2007)

Berit Refseth,
direktør, Studentsamskipnaden i Buskerud

Trond I. Østgaard,
direktør, BI Drammen

Torild Lothe,
formann,
Drammen Næringslivsforening
(2005-2007)

Kristin Ørmen Johnsen,
rektor, Høgskolen i Buskerud,
og leder av prosjektstyret

Per Steinar Jensen,
direktør, NHO Buskerud

Aud Wathnebryn,
distriktssekretær,
LO Buskerud
(til 2007)

Lars Wang,
prosjektleder,
insam as,

2

Den røde tråden i prosjektet

Fra skolebygg til kunnskapspark

Ingenting skaper indre samhold som ytre motstand, heter det seg. Rådmann i Drammen kommune, Nils Fr. Wisløff, mener samarbeidspartnerne bak etableringen av Papirbredden kan være stolte av å ha fått til en kunnskapspark i Drammensregionen. - Hadde det ikke vært for at vi tok skjeen i egen hånd, ville Drammen bare hatt sykepleierutdanning, tror han.

Da Kristin Ørmen Johnsen kom tilbake til Høgskolen i Buskerud etter å ha vært statssekretær i Kommunal- og regionaldepartementet fra 2001 til 2004, var planene om et nytt høyskolesenter døende. Høgskolen i Buskeruds forhandlinger med byggherren Union Eiendomsutvikling sto i stampe. Finansieringen av et nytt høyskolesenter var ikke klar. Skissene hvor det nye høyskolesenteret var tegnet inn bak mange boliger og uten utsikt mot elva var lagt i skrivebordsskuffen. - Ingen hadde så stor tro på at dette noen gang kom til å bli noe av, oppsummerer rådmann i Drammen, Nils Fr. Wisløff tørt.

Mer enn bare et nytt bygg med klasserom

- Kristin kom inn som en virvelvind og gjorde prosjektet mer spennig, smiler direktør for BI Drammen, Trond I. Østgaard

Konfrontert med ryktet sitt som virvelvind nøyer Ørmen Johnsen seg med å fortelle at det løp flere prosesser parallelt i samfunnet som talte til fordel for å bygge noe mer enn "bare" en høyskole. Flere offentlige utredninger og stortingsmeldinger hadde slått fast behovet for mer kunnskapsbasert innovasjon.

- Det vi skulle ha var en kunnskapspark, ikke et nytt bygg med klasserom, da kunne vi like godt bli der vi var, slår Ørmen Johnsen fast.

Og damen nøyde seg ikke med en kunnskapspark inneklemt mellom boligbygg. "Vi vil ned til elva", sa Kristin Ørmen Johnsen. "Vi må kjøpe tomten", sa Nils Fr. Wisløff. "Vi kan bygge", sa styreleder Steinar Stokke og administrerende direktør i Entra Eiendom AS, Erik Løfsnes.

Samfunnsaktør og byggherre

Entra Eiendom hadde akkurat bygget nytt høyskolesenter for Høgskolen i Akershus på Kjeller. Erfaringene derfra og fra det nye Nasjonalbiblioteket talte for å velge Entra Eiendom som byggherre.

- Det er en del av strategien til Entra Eiendom å være med på å utvikle og ta ansvaret for samfunnet vi lever i, forteller Løfsnes.

- Slik sett var vi nok mer med på visjonen til både Drammen kommune og Kristin Ørmen Johnsen enn det Union Eiendomsutvikling var, mener han.

- Dessuten hadde vi god kjemi, legger han til. - I ethvert prosjekt er det menneskene som betyr noe; tilliten oss i mellom, viljen til samarbeid og samhandling har vært viktig også for dette prosjektet, understreker han.

Biblioteket – en sentral del av prosjektet

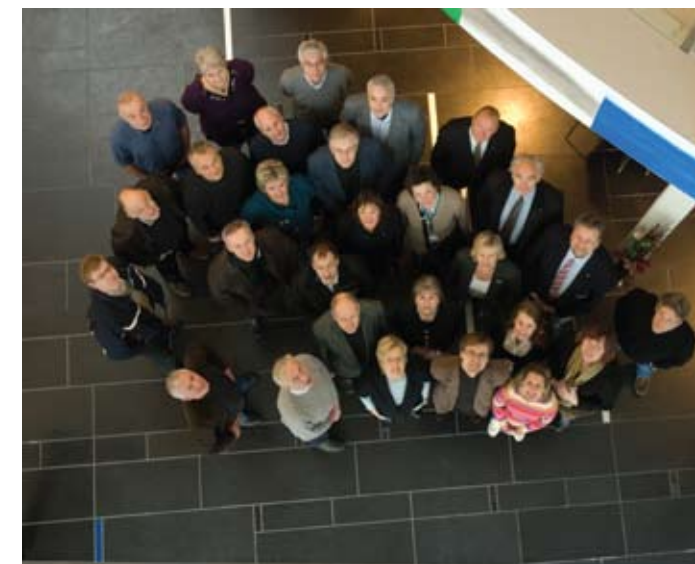
Ikke bare trengte Høgskolen i Buskerud nye lokaler. Drammen kommune arbeidet med en ny biblioteksplan som blant annet skulle se på om det var fornuftig å flytte biblioteket. Flere offentlige utredninger hadde slått fast behovet for sømløse bibliotek som spiller

rollen som sentre for livslang læring. I museumssektoren hadde allerede flere ulike museer slått seg sammen og dannet kunnskaps- og opplevelsessentre. Da planene om en kunnskapspark i Drammen begynte å ta form, begynte også idéen om å flytte biblioteket over elva å melde seg. - Da formannskapet vedtok å flytte fokebiblioteket til kunnskapsparken, løsnet det for de andre aktørene som satt litt nølende og ventet på at finansieringen av bygget skulle ordne seg, sier Wisløff i dag.

Strategisk høyt tempo

29. april 2004 la Høgskolen i Buskerud, BI Buskerud (nå BI Drammen), Rådet for Drammensregionen, Buskerud fylkeskommune og Drammen kommune fram rapporten fra forprosjektet «Drammensregionens kunnskapspark». 31. mai 2004 undertegnet disse aktørene en regional partnerskapsavtale som markerte starten på arbeidet med å realisere planene om en kunnskapspark. 14. desember 2004 gikk et enstemmig bystyre inn for å kjøpe tomten fra Union Eiendomsutvikling og satse for fullt på utviklingen av området der den gamle papirfabrikken Union lå.

Kristin Ørmen Johnsen bekrefter at det høye tempoet var en del av strategien. - Strekker slike prosjekter langt ut i tid, gjør det gjerne at detaljer får fokus, ikke de store grepene. Risikoen er da at aktører faller av, sa hun til Drammens Tidende i desember 2004. Det står hun fortsatt ved.

Noen av de over 2000 personene som var med å realisere Papirbredden – Drammen kunnskapspark

Politisk enighet fra venstre mot høyre

14. desember 2004 vedtok et enstemmig bystyre tidenes største kunnskapsatsing i Drammen.
- Det bør stå i historiebøkene at alle partiene var helt enige om at dette skal vi få til, sa Johann Baumann fra Høyre til Drammens Tidende samme kveld.

- Hele dette prosjektet har vært forankret i bystyrets ønsker for Drammen, sier rådmann i Drammen kommune, Nils Fr. Wisløff og understreker at politikerne har vist stor vilje til både å ta risiko og til å være en utviklingsaktør, ikke bare tjenesteyter.

Fra byggherren kommer ikke annet enn lovord om lokalpolitikere i Drammen. - Det var og er fortsatt, en god politisk holdning til dette prosjektet, sier tidligere administrerende direktør i Entra Eiendom AS, Erik Løfsnes. - Det var ingen som tok en posisjon mot prosjektet, forteller han og legger til at den bredt sammensatte juryen for arkitektkonkurransen har en del av æren for det. - Det at både gruppelederen for Arbeiderpartiet, Tore E. Hansen, og ordføreren fra Høyre, Tore O. Hansen, satt i juryen gjorde at hele det politiske miljøet fikk eierskap til prosjektet, fremholder han.

Penger fra én minister, men ikke to

En statlig høyskole som vil bygge nytt har normalt sett bare én ting å gjøre: Stille seg i køen bak alle de andre. Takket være sterk politisk vilje i Drammen og en byggherre som var villig til å ta sjansen på at Høgskolen i Buskerud ville finne penger nok til å betale hele husleien på Papirbredden, fikk Høgskolen i Buskerud flytte inn i nye lokaler 20 år før tiden.

I september 2005 la utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet fra Høyre ned grunnsteinen på Papirbredden. Med murerkjeen i hånd lovet hun mer penger til kunnskapsparken i Drammen. - Vår oppgave er å forvalte og foredle kunnskap som igjen skaper nye verdier, sa Clemet i talen sin. - Drammen blir nå et kunnskapssenter for hele regionen med sitt spennende prosjekt.

Ny regjering – ny kunnskapsminister

Da Bondevik II regjeringen sa takk for seg og overlot regjeringskvartalet til Stoltenberg og hans rødgrønne venner, begynte arbeidet med å overbevise den nye kunnskapsministeren, Øystein Djupedal fra SV, og hans departement om at verken husleien eller planene om å utvide studietilbudet i Drammen var noe mindre nå. Da statsbudsjettet for 2007 ble lagt fram høsten 2006 manglet Høgskolen i Buskerud imidlertid penger til de siste 1500 kvadratmeterne.

Drammen kommune sponser staten

Siden Drammen høyskolesenter ble etablert i 1994 har Drammen kommune brukt store ressurser på å bidra til et kunnskapsmiljø i byen. De tre høyskolene i Drammen høyskolesenter, Høgskolen i Buskerud, BI Buskerud og Høgskolen i Telemark, nøt blant annet godt av at kommunen finansierte fellesarealer til kantinedrift og andre servicefunksjoner. Meningen var at det kommunale bidraget skulle opphøre når Høgskolen i Buskerud flyttet inn i de nye lokalene. - Det ville vært meget uheldig dersom Høgskolen i Buskerud ikke hadde hatt råd til å leie lokaler på Papirbredden, innrømmer rådmann i Drammen kommune, Nils Fr. Wisløff. Den 14. februar 2006 vedtok derfor formannskapet i Drammen å støtte Høgskolen i Buskerud med inntil 3 millioner kroner per år over to år.

- Drammen kommune sponser staten. Wisløff lar setningen henge i luften før han fortsetter:

- Det har vi naturligvis ikke tenkt å fortsette med i lang tid, men for å sikre etableringen av kunnskapsparken var de folkevalgte villige til å strekke seg langt, avslutter Wisløff.

Ordfører Tore Opdal Hansen (H) er stolt av kunnskapsatsingen i Drammen.

Navnet skjemmer ingen

I prosjektets spede barndom var arbeidstittelen "Drammensregionens kunnskapspark". Etter hvert ble det klart at skulle kunnskapsparken bli et helstøpt konsept, trengte den også et nytt navn.

Navn som Elvebredden og Kunnskapsbredden ble vurdert før prosjektstyret landet på navnet Papirbredden. Brohode, Denandresiden, Diagonalen og Drift er eksempler på andre navneforslag, forteller Tania Marcelle Olsen, informasjonssjef ved Høgskolen i Buskerud.

Det unike ved kunnskapsparken i Drammen

Prosjektstyret ønsket seg et navn som skulle uttrykke det unike ved kunnskapsparken i Drammen, det markedsførere kaller "point of difference" - Beliggenheten midt i sentrum av en by, kunnskaps- og kulturinstitusjoner lokalisert sammen, og mange, ulike aktører som til sammen skaper et tilbud om kunnskap og innovasjon for alle, nevner Olsen som eksempler på hva som gjør kunnskapsparken i Drammen unik. Samtidig ønsket prosjektstyret å få fram at kunnskapsparken står for romslighet, den skal alltid ha en åpen dør for regionens innbyggere og den skal være møteplass for alle. Navnet skulle også avspeile kunnskapsparkens verdigrunnlag.

-Vi krevde at navnet skulle si noe om både historie og beliggenhet. Det skulle være originalt, tidløst og gi gode assosiasjoner, forklarer prosjektstyrets leder, Kristin Ørmen Johnsen.

Vakte reaksjoner

Den 28. juni 2005, etter et halvt års tankeprosess rundt både verdigrunnlag, identitet og navn, kunngjorde prosjektstyret navnet. "Et dårligere navn hadde vært vanskelig å finne", skrev Drammens Tidende på lederplass dagen derpå og fortsatte kraftsalven: «Ordet "papirbredden" fins i dag bare i en sammenheng, nemlig i bruksanvisninger for kopimaskiner og printere. Og assosiasjoner til noe så åndsforlatt som kopimaskiner var vel ikke akkurat det vi ønsket oss da Kunnskapsparken skulle få et nytt navn.»

- Nå er navnet blitt innarbeidet og er ikke lenger kontroversielt, tror Tania Marcelle Olsen.

- Senest i dag hørte jeg de sa på radioen at "den nye broen Ypsilon går over til Papirbredden", forteller hun.

papirbredden
DRAMMEN KUNNSKAPSPARK

Logo

A til Å Grafisk Design og Reklame vant konkurransen om å utarbeide logo og grafisk profil for Papirbredden – Drammen Kunnskapspark. Papirbredden har et symbol som identifiserer og forsterker det originale navnet. Papirbølgene symboliserer beliggenheten ved elva og symbolet uttrykker samlokalisering og samarbeid. Flere bedrifter og miljøer møtes og danner et nytt felles uttrykk. Bølgene uttrykker bevegelse, dynamikk og endring. Fargepaletten gir assosiasjoner til vann.

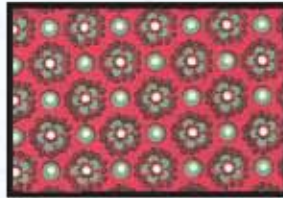
START 1994

1994: Drammen kommune etablerer Drammen høyskolesenter i den gamle dampsentralen i Wergelands gate 10 på Bragernes

Januar 2004: Samarbeidspartnerne etablerer forprosjektet "Drammensregionens kunnskapspark"

Juni 2004: Drammen kommune, Buskerud fylkeskommune, Rådet for Drammensregionen, Høgskolen i Buskerud og BI Buskerud I inngår regional partnerskapsavtale om å etablere "Drammensregionens kunnskapspark" og oppretter et eget prosjektstyre. Rektor ved Høgskolen i Buskerud, Kristin Ørmen Johnsen, leder prosjektstyret.

Desember 2004: Drammen bystyre beslutter å kjøpe den 9 daa store tomten på Union brygge til 40 millioner kroner og å inngå en partnerskapsavtale med Entra Eiendom AS om å etablere eiendomsselskapet Kunnskapsparken Drammen AS. Bystyret vedtar å legge Folkebiblioteket til kunnskapsparken, og å lyse ut en arkitektkonkurranse.

Mars 2004: Oppstartskonferanse på Union Scene

August 2004: Hovedprosjekt ledet av nytt prosjektstyre startet opp.

2001: Bystyret i Drammen vedtar at et nytt høyskolesenter skal ligge på Grønland.

Juni 2004: 11 organisasjoner inngår avtale om å etablere "Drammensregionens kunnskapspark".

Januar 2005: LPO arkitektur & design vinner arkitektkonkurranse med utkastet "Drammen United".

Juni 2006: Prosjektstyret går inn for å etablere et eget innovasjonsselskap for Drammensregionen (Papirbredden Innovasjon AS)

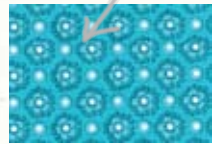
September 2005: Prosjektstyret legger fram rapport med forslag til strategi for og organisering av innovasjonsarbeidet i Drammensregionen.

Juni 2005: Prosjektstyret kunngjør det nye navnet på kunnskapsparken: "Papirbredden - Drammen kunnskapspark".

April 2005: Byggestart. Prosjektstyret etablerer brukergrupper.

Februar 2006: Logo og profilprogram foreligger

August 2006: Leietakerne ved Papirbredden inngår samarbeidsavtaler om service- og driftsfunksjonene i bygget.

Desember 2005: Prosjektstyret etablerer et forprosjekt om hvordan innovasjonsatsningen ved Papirbredden kan organiseres og inngå som en del av det samlede utviklingsarbeidet i Drammensregionen

Juni 2005: Studentsamskipnaden i Buskerud etablerer eget delprosjekt om studentbyen Drammen.

Mai 2005: Utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet legger ned grunnsteinen.

September 2006: Kunnskapsparken Drammen AS skifter navn til Papirbredden Eiendom AS.

Januar 2007: Papirbredden åpner dørene for studenter og publikum. .

Januar 2007: Etablering av Papirbredden Karrieresenter

April 2007: Oppstart bygging av studenthus i regi av SiBu

August 2007: Papirbredden Innovasjon AS og Innovasjon Norge flytter inn i 7. Etg. Alle arealer er utleid.

MÅL 2008

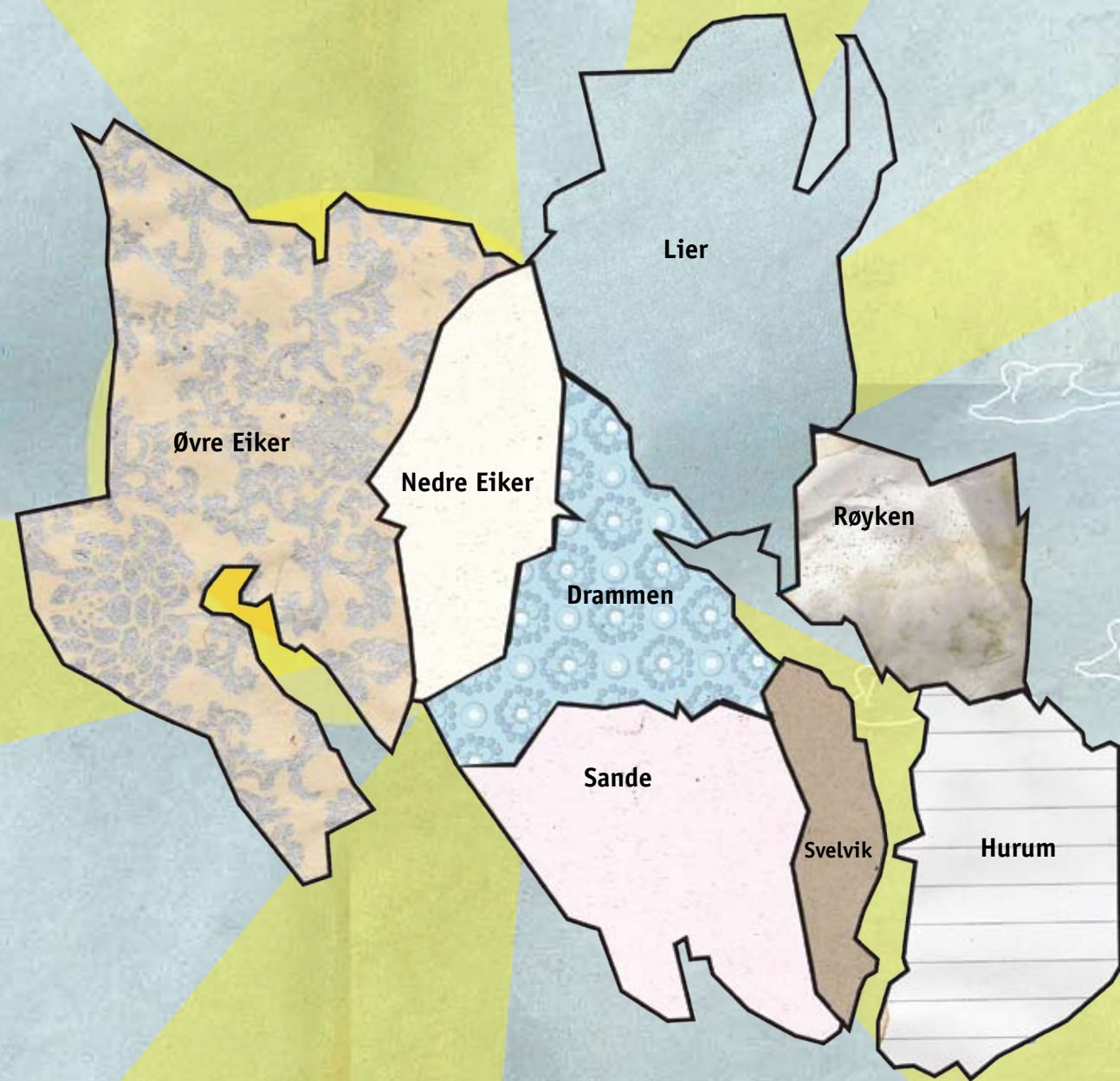
HVEM, HVA, HVOR
Hva skjedde?
Når da?
Hvem, sa du?

Desember 2006: Leietakerne flytter inn på Papirbredden. 7. etasje står fortsatt tom.

Mars 2007: Kunnskapsminister Øystein Djupedal erklærer Papirbredden for åpnet. Åpningsseremonien "Refleksjoner" 2. mars markerer starten på åpningsuka.

16. januar 2008: Offisiell åpning av gangbroen Ypsilon med direktesending på TV2. Broen binder sammen bydelene Bragernes og Strømsø og leder rett til Papirbredden.

Mars 2008: Prosjektstyret legger fram rapporten fra Papirbredden-prosjektet under Papirbreddendagene 2008.

3

**Fra byprosjekt til
regionutvikling**

Drømmen om kunnskapsbyen

Noen vil si at historien om Papirbredden går helt tilbake til 1987 og idékonkurransen "Drømmen om Drammen". Idéene som kom på bordet forble bare en drøm i mange år, men i ettertid er det lett å se at konkurransen åpnet byens øyne for de muligheter og det potensialet elva og det gamle industriområdet Grønland bar i seg.

I dag, 20 år etter "Drømmen om Drammen", finner vi igjen vinnerutkastets tanker om å utvikle en kulturakse fra ås til ås igjen i gangbroen "Ypsilon" som åpnet 16. januar 2008. Den forbinder Drammens Teater på den ene siden av elva med Union Scene – Drammen internasjonale kultursenter og Papirbredden på den andre.

Den stygge andungen blir til en svane

Bildet av Drammen var lenge preget av byens store trafikk- og miljøproblemer. Men i dag er oppfatningen av Drammen en annen. Drammenselva er så ren at du kan både fiske og bade i den. Trafikken går ikke lenger gjennom sentrum, men i tunnel gjennom de to åsene. Bragernes torg har igjen blitt en møte- og markeds plass for byens befolkning. Det er bygget flere nye sykkelveier gjennom byen og byens befolkning kan ta søndagsturen sin langs de nye elvepromenadene på begge sider av Drammenselva.

Kunnskapsbyen Drammen

De fysiske endringene av byen ga også rom for å tenke nytt omkring byens identitet. – Det har lenge vært en bevissthet om at kunnskapsmiljøet i Drammen må styrkes, forteller rådmann i Drammen kommune Nils Fr. Wisløff og sikter til at Drammen kommune allerede i 1994 kjøpte den gamle dampsentralen i Wergelands gate 10 og etablerte Drammen høyskolesenter. Vel vitende om at Drammen har få studie plasser i forhold til byer det er naturlig å sammenligne seg med, ville Drammen kommune satse på å utvikle undervisnings- og kunnskapsmiljøet i byen sammen med utdanningsinstitusjonene.

- Alle byer med tiltrekningskraft og vekst har tunge utdanningsinstitusjoner som drivkraft, mener Wisløff og hevder videre at Drammen uten et kunnskapsmiljø bare ville vært en forstad til Oslo, en ren boligby. – Det er viktig for hele regionen at Drammen utvikler seg som en by med en selvstendig identitet. Det er med på å skape vekst for alle de 155 000 innbyggerne i Drammensregionen.

"Naturbania"

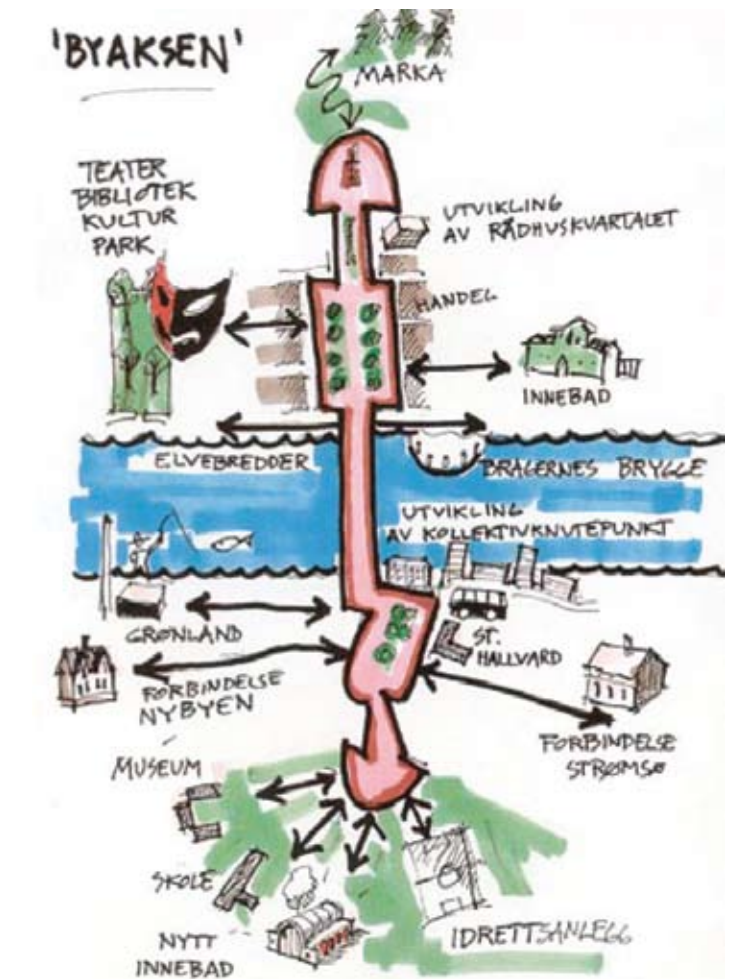
– den urbane byen med nærheten til marka

I 2002 vedtok bystyret visjonen "Miljø- og kompetansebyen Drammen – en tett, mangfoldig og levende by i et vakkert landskap". Bakgrunnen for vedtaket i bystyret var en bredt anlagt strategiprosess i 1999-2000 hvor byens befolkning ble spurt hvordan de så for seg "Drammen i 2011". Flere fremtidsbilder for byen ble tegnet opp. Byen valgte å samle seg om "Naturbania" – den urbane byen med nærhet til naturen. Et sentralt element i dette fremtidsbildet var et attraktivt høgskole- og studentmiljø.

Papirbredden-prosjektet fødes

Den systematiske satsingen på å utvikle kunnskapsmiljøet i byen viste seg å bære frukter. Fra 1999 til 2004 steg antall heltidsstudenter ved

Drammen høyskolesenter fra 800 til 1200 og antall deltidsstudenter fra 500 til 600. Behovet for større og mer egnede lokaler var etter hvert åpenbar. Diskusjonene om hvor, eller i det hele tatt om, et nytt høyskolesenter kunne bygges, tiltok i årene som kom og gikk. I 2001 vedtok bystyret at et nytt høyskolesenter skulle lokaliseres til Union Brygge. 14. desember 2004 gikk et enstemmig bystyre inn for å kjøpe tomten fra Union Eiendomsutvikling og satse for fullt på utviklingen av en kunnskapspark der den gamle papirfabrikken Union en gang lå.

Utover 90-tallet formulerte Drammen sin satsing på byaksen. Byaksen forener byen på tvers av elva og går fra ås til ås. Det legges stor vekt på å samle flest mulig attraksjoner og institusjoner i gangavstand fra byaksen og kollektivknutepunktet. Kilde: "Drammen - aktiv, levende og vakker", Drammen kommune, 2007

Godt regionalt samspill skaper innovasjon

Både nasjonalt og internasjonalt har man lenge arbeidet for å legge til rette for å utnytte og videreutvikle regionale fortrinn, kompetansemiljøer og næringsklynger slik at den nasjonale evnen til nyskaping og innovasjon styrkes. Det er et syn Næringslivets Hovedorganisasjon, NHO, støtter fullt ut. For Per Steinar Jensen i NHO Buskerud var det derfor helt naturlig å takke ja til å representere NHO i prosjektstyret for Papirbredden.

– Vi holder jo en høy profil innen kompetanse og utdanning. Rett og slett fordi Drammensregionen trenger et sterkt kompetansemiljø for å utvikle et konkurransedyktig næringsliv, forklarer Jensen.

Ifølge en ECON-rapport fra 2003 er bedriftene i Drammensregionen i liten grad koblet til infrastrukturen rundt forskning og utvikling i Norge. Svært få av bedriftene som var med i undersøkelsen oppga forskningsinstitutter eller universitet/høgskoler som samarbeidspartnere.

En regional satsing

Fra Drammen høyskolesenter ble etablert i 1994 ble det stadig mer klart at utviklingen av et sterkt miljø for forskning og utvikling og et konkurransedyktig studietilbud ikke er et byprosjekt alene.

– Skulle Drammen klare å bli et regionalt kraftsenter og knutepunkt for kunnskap og innovasjon måtte byen samarbeide med næringslivet i regionen og de åtte kommunene rundt Drammen, mener direktør for Rådet for Drammensregionen, Dankert Freilem. Denne erkjennelsen gjorde det mulig å gå fra tanken om å dekke et lokalt behov for et nytt høyskolesenter til idéen om en regional kunnskapspark. Høgskolen i Buskerud og Drammen kommune inviterte derfor med seg BI Buskerud (nå BI Drammen), Buskerud fylkeskommune og Rådet for Drammensregionen som samarbeidspartnere i et felles forprosjekt våren 2004.

Flere regioner – flere fortrinn

Etableringen av en regional kunnskapspark har flere dimensjoner. Drammen er ikke bare en del av Drammensregionen, men har også bygget allianser med kommunene i Vestregionen og Osloregionen, og har gjennom flere år bygget relasjoner til kunnskapsmiljøer i Vestfold, Telemark og Østfold. – Utviklingen av Papirbredden bygger på nettverkssamarbeid på tvers av kommune- og fylkesgrenser, sier prosjektleder for Papirbredden-prosjektet, Lars Wang.

– Det innebærer at det er viktig for Drammen ikke bare å begrense seg til å samarbeide med aktører innenfor Buskerud eller Drammensregionen, men bygge allianser med andre. Målet er at Papirbredden skal stå sentralt i et nettverk av kunnskapsmiljøer, ikke bare i Norge, men også internasjonalt, sier han.

Regionens hovedstad

Professor i markedsføring og prorektor ved Høgskolen i Buskerud, Kåre Sandvik, var sentral i arbeidet med å etablere Papirbredden Innovasjon AS, et innovasjonsselskap som har som målsetning å bidra til at Drammensregionen blir blant de mest innovative i landet innen 2010. Han fremhever at samarbeidsformene i drammensområdet er svært viktige for de resultater som er oppnådd. – Her er det samhandling på tvers av partier, på tvers av bransjer i næringslivet og

Papirbredden blir en felles utviklingsarena hvor næringsliv, offentlige utviklingsaktører og høyskolene trekker sammen. Dette gir synergieffekter!

Skaper noe større sammen

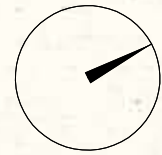
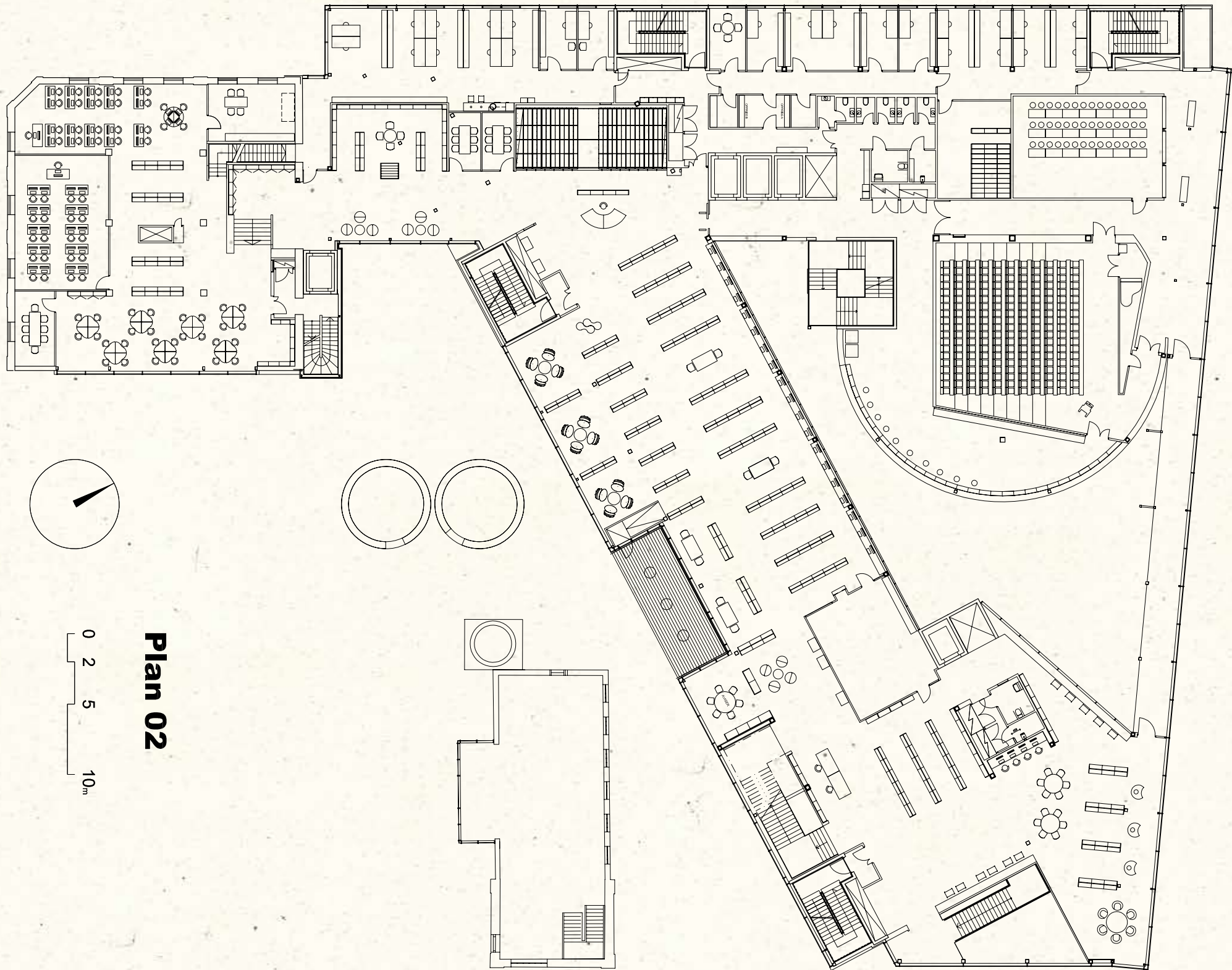
Det er disse synergieffektene som får fylkesutdanningsjef i Buskerud, Tom Martinsen, til å trekke på smilebåndet. – Papirbredden-prosjektet ga aktørene i regionen muligheten til å være med på noe stort, noe de ikke ville klart på egenhånd, slår Martinsen fast og trekker fram Papirbredden Karrieresenter som ett eksempel (se kapittel 8).

I tillegg til å drive rådgivning og karriereveiledning på Papirbredden, skal senteret også bidra til å øke kompetansen hos rådgivere både i Drammensregionen og de andre regionene i Buskerud. Senteret ble til gjennom et samarbeid mellom Buskerud fylkeskommune, Drammen kommune, NAV, Høgskolen i Buskerud, BI Buskerud (nå BI Drammen) og Studentsamskipnaden i Buskerud.

Professor i markedsføring og prorektor ved Høgskolen i Buskerud, Kåre Sandvik er styreleder i Papirbredden Innovasjon AS. Foto: HiBU/Jan Henrik Kulberg

0 2 5 10_m

Plan 02

4

Fra idé til bygg

Fra idé til bygg

Dagen etter at bystyret i Drammen vedtok å bygge en kunnskapspark på tomten til den gamle papirfabrikken Union, inviterte Entra Eiendom og Drammen kommune til arkitektkonkurranse. En bredt sammensatt jury vurderte utkastene i løpet av én intens uke i februar 2005. To måneder senere begynte gravearbeidet og i desember 2006 flyttet de første leietakerne inn på Papirbredden.

Fem arkitektfirmaer ble invitert til å delta i det som kalles en prekvalifisert prosjektkonkurranse. De fem var plukket ut blant 44 firmaer fra hele EØS området som hadde søkt om å få delta. En prosjektgruppe som besto av leietakerne og Entra Eiendom utarbeidet et felles rom- og funksjonsprogram for bygget høsten 2004. Dette dokumentet dannet grunnlaget for arkitektenes arbeid med å lage et utkast til et åpent, fleksibelt og funksjonelt bygg. En drøy måned senere, den 25. januar 2005 klokken 14.00 skulle utkastene leveres.

Bredt sammensatt jury

Ifølge prosjektleder for Papirbredden-prosjektet, Lars Wang, var det viktig å sikre legitimitet i alle prosessene i dette komplekse prosjektet. Prosjektstyret bestemte derfor å sette sammen en langt bredere jury enn det som er vanlig for slike arkitektkonkurranser. For Erik Løfsnes, juryens leder og daværende administrerende direktør i Entra Eiendom, var det viktig for fremdriften i prosjektet at juryen jobbet raskt og effektivt. – I en slik jury er det viktig å få en bred diskusjon om de viktigste elementene i konkurransen: Økonomien i prosjektet, funksjonaliteten og fleksibiliteten i bygget og sist, men ikke minst, byplanmessige forhold.

– Da vi presenterte alle prosjektene, var det ett som var veldig iøynefallende, forteller Løfsnes.

– Det hadde blitt et fabelaktig sang- og dansenummer, ler han.

– Men det gikk utover reguleringsplanens bestemmelser på omtrent alle områder, legger han til – Vinnerutkastet “Drammen United” fra LPO arkitektur & design og Arkitekt Kristine Jensens Tegneste skisserte et bygg som var billigere å bygge, det holdt seg innenfor reguleringsplanen og det var mer funksjonelt.

21 000 kvadratmeter kunnskapspark på to år

Da vinneren var blitt kåret og skissene var klare, gikk Entra Eiendom i gang med å innhente tilbud fra entreprenører som ville være med å bygge 21 000 kvadratmeter kunnskapspark på under to år. – I ethvert prosjekt er det menneskene som betyr noe. Det vi ville vite var hvilke folk entreprenøren kom til å sette på dette prosjektet. Det var viktig at det var personer vi kunne ha tillit til, understreker Løfsnes.

– Og så ville vi gjerne vite hvor mye påslag entreprenøren skulle legge på kostnadene sine. Det var Strøm Gundersen AS og Ole K. Karlsen AS som vant tilbudet. Strøm Gundersen har hovedkontoret sitt i Mjøndalen. Ole K. Karlsen har riktignok hovedkontoret sitt i Oslo, men som Løfsnæs påpeker har “gamle Ole bygget Drammen”. Han legger ikke skjul på at det lokale engasjementet betød mye for byggeprosjektet og får støtte fra prosjektsjef i Entra Eiendom, Bjørn Holm, som selv kommer fra drammensområdet.

Et åpent bygg

Åpenheten var viktig gjennom hele prosjektet. Kunnskapsparken skulle være åpen for alle, den skulle åpent vise hvilke prosesser som foregår der mennesker med ulik bakgrunn, ståsted, tanker og idéer møtes.

Arkitektene i LPO arkitektur & design valgte å tegne et moderne glassbygg hvor glasset i fasaden gir fullt innsyn. Men byggets åpenhet har naturligvis også en praktisk årsak. – Tanken var å få dagslys lengst mulig innover i arealene for å skape gode arbeidsforhold. Den særpregede rotunden midt inne i bygget som huser forelesningssalene er med på å reflektere dagslyset videre inn, forteller Lisbeth Halseth, arkitekt og daglig leder i LPO.

Moderne arkitektur som fremhever historien

LPO arkitektur & design er kjent for å være dyktige modernister og har tegnet en lang rekke spennende prosjekter, som Oslo Spektrum, den norske paviljongen i Sevilla og minnemonumentet i Normandie for å nevne noen. De gamle, verneverdige bygningene fra den gamle papirfabrikken ble restaurert i forbindelse med byggingen av Papirbredden. Kombinasjonen av moderne glass og gammel teglstein har blitt godt mottatt både blant arkitekter og innbyggerne i byen.

– Den nye glassfasaden er med på å fremheve historien om tomten og papirfabrikken, ikke skjule den, sier hun. Daglig leder i Papirbredden Eiendom, Kirsten Heggelund, viser gjerne fram de gamle teglsteinsveggene i Hollenderiet når hun går omvisninger i bygget. – Samspillet mellom historie, nåtid og framtid er en del av Papirbreddens identitet, slår hun fast.

– En viktig ting for oss da vi tegnet utkastet til konkurransen var å plassere bygget riktig på tomten, svarer Halseth når vi spør hvordan idéen om en åpen kunnskapspark utviklet seg til et bygg.

Hun peker ned mot elva og påpeker at det kan jo bli litt hustrig og kaldt her nede. – Derfor ville vi skape mest mulig uteplass med sol og plasserte bygget i det nordvestre hjørnet av tomten, forklarer hun. Uterommet foran bygget er med på å understreke åpenheten Papirbredden har mot byen.

Samspillentreprise skaper samhold og eierskap til prosjektet

Entra Eiendom har lenge brukt samspillentrepriser som byggeform. En slik type entrepriser innebærer at byggherren og entreprenøren i samarbeid utarbeider rammene for prosjektet. På den måten deler de også risikoen dersom kostnadene skulle bli høyere enn forventet. – I praksis betyr det at vi og entreprenøren har åpne regnskapsbøker og spiller med helt åpne kort hele tiden, forteller Løfsnes.

Ifølge Arne Riise i Strøm Gundersen var det beste med prosjektet at de hadde en byggherre som hadde full tillit til dem. – Da slapp vi å bruke masse tid på å være taktiske. Måten å samarbeide på skapte et eierforhold til prosjektet hos alle som var med. – Jeg tror jeg trygt kan si at alle satte prosjektet foran egen vinning, avslutter han og snakker på vegne av rundt 1000 bygningsarbeidere som var i aksjon i løpet av de to årene.

Kari Fagerjord ble delvis frikjøpt fra stillingen sin som leder av høgskolebiblioteket for å jobbe 80% som koordinator for alle de 19 brukergruppene som var i sving i løpet av byggeperioden. 10 av brukergruppene var knyttet til bibliotek-prosjektet.

Brukerne med på byggeprosessen

Alt måtte skje samtidig. Mens entreprenørene begynte å grave, måtte leietakerne bli enige om hvordan bygget skulle se ut på innsiden og hvordan det skulle fungere i hverdagen.

- Det var utfordrende å ta avgjørelser på vegne av så mange, innrømmer Kari Fagerjord som hadde jobben med å koordinere alle brukergruppene i prosjektet. - Jeg hadde bare hørt om bygg som gikk med underskudd før. Kari Fagerjord høres fortsatt litt forbauset ut over den gode økonomien i prosjektet.

Mye av grunnen til at brukerne i stor grad kunne få det som de ville, var at Entra Eiendom ikke lot dem prute på husleien. - Hadde vi begynt å gjøre forskjell på leietakerne fordi det var viktig å få på plass alle leiekontraktene, hadde vi rotet det til, understreker Bjørn Holm i Entra Eiendom. - I stedet beholdt vi den økonomiske fleksibiliteten i prosjektet slik at brukerne selv kunne forme bygget innenfor rammene.

Etterspørsel – tilbud

Kari Fagerjord ble delvis frikjøpt fra stillingen sin som leder av høgskolebiblioteket for å jobbe 80% som koordinator for alle de 19 brukergruppene som var i sving i løpet av byggeperioden.

- Byggeledelsen var veldig lydhøre og forståelsesfulle. Vi skulle jo egentlig tale med én stemme, men det var sikkert ti som henvendte seg til dem med smått og stort, forteller hun. - Da biblioteket ønsket seg stikkontakter i gulvet, så var det jo egentlig ikke penger til det, skyter Per Eriksson i Vedal Prosjekt inn. Han var prosjektleder og "pengepasser" for byggherren.

- Vi klarte oss med færre kortlesere enn vi hadde budsjettet med, så da fikk biblioteket stikkontaktene sine likevel, nevner han som ett eksempel på at byggeledelsen hele tiden forsøkte å være fleksible og løsningsorienterte. Men, alle kan ikke få alt. Biblioteket skulle nok gjerne hatt enda flere stikkontakter slik at studentene kan lade batteriet på de bærbare PC'ene sine.

Litt kløvneri skaper tillit

Takket være litt kløvneri fra Strøm Gundersens mann, Arne Riise, var det en samarbeidet mellom byggeledelsen og brukergruppene preget av humor og uformelle møter. - Det pleier å løsne litt på stemningen når jeg dummer meg ut først, gliser Riise.

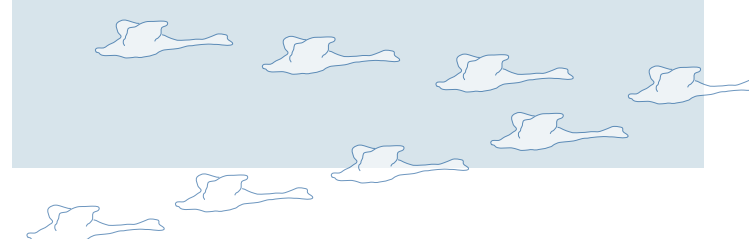
For Kari Fagerjord var det kanskje greit at stemningen på møtene ikke var for tyngt av alvor. - Jeg hadde jo aldri vært med på noe lignende før. Jeg var jo litt nervøs for om vi hadde tenkt på alt. Det var jo ingen vei tilbake. - Nei, det brukerne bestemte seg for, det bestilte vi, bekrefter Arne Riise.

Bra for alle – nødvendig for noen

Papirbredden – Drammen kunnskapspark er et bygg for alle kunnskapstørste i Drammensregionen. Derfor følger bygget prinsippene for universiell utforming. Enten du er på tur med barnevogn eller sitter i rullestol skal du komme deg lett inn i den nye kunnskapsparken i Drammen. Knotter på bakken og i gulvet, såkalte ledelinjer, er ett av tiltakene for å gjøre bygget tilgjengelig også for blinde og svaksynte. Alle auditoriene er dessuten utstyrt med teleslynger. Den universelle utformingen av bygget er et resultat av et samarbeid mellom Rådet for funksjonshemmede i Drammen, Drammen bibliotek, entreprenør Strøm Gundersen AS, Papirbredden Eiendom AS og Vedal Prosjekt AS.

Varmes opp og kjøles ned med geoenergi

Ved å utnytte energi som er lagret i grunnvannet, blir Papirbredden varmet opp om vinteren og kjølt ned om sommeren. Geoenergianlegget består av tre varme brønner og tre kalde brønner som hver er nesten 300 meter dype. På den måten sparer Papirbredden 710 000 kilowatt-timer per år. Sammenlignet med et tradisjonelt anlegg kostet dette geoenergianlegget 1,9 millioner kroner mer, men i løpet av fem år vil anlegget ha betalt seg. Geovarmeanlegget ved Papirbredden er et av de første i landet.

Den blå plassen

Plassen utenfor Papirbredden er dekket med den mørke, vulkanske steinarten basalt. Innimellom de mørke flatene glitrer det smale blå fliser. På regnfulle dager kan det se ut som om elva slikker bygget på føttene.

LPO arkitektur & design jobbet sammen med Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue i Århus i Danmark om å tenke ut idéen bak "Den blå plassen". Tanken var å knytte det nye bygget og de eksisterende verneverdige bygningene som sto igjen etter papirfabrikken Union sammen ved hjelp av et sammenhengende bygulv.

For utrolig til å være sant

Én ting er idéen. Noen helt annet er å få levert stein fra Kina.
– Det var to steinbrudd i Kina som kunne levere basalt, forteller Per Eriksson i Vedal Prosjekt og refererer til fortellingen om Murphys lov: "Hvis noe kan gå galt, så vil det også gjøre det". Først streiket

sjåførene som skulle transportere steinen fra bruddet. Det ga en forsinkelse på to-tre måneder. Så ble det uvær i området og en tyfon blåste bort fabrikken. – Så fikk vi vel litt stein, tror jeg. Per Vedal tenker seg om.

– Men så brant båten utenfor Singapore og ble tatt i arrest.
– På et tidspunkt vurderte vi om vi skulle dra til Kina for å se om de snakket sant. Det hele var bare altfor utrolig, flirer han. Leveringsproblemene førte til at uteområdet ikke ble ferdig til overleveringen av bygget i desember 2006. Sommeren 2007 kunne imidlertid befolkningen i Drammensregionen nyte sola på begge sider av bygget, med basalt under føttene og på spesialtegnede sittemøbler.

Skandinavias største kunstverk

Det 500 kvadratmeter store kunstverket som rotunden inne i Papirbredden er utsmykket med, er Skandinavias største kunstverk. De fargesterke stripene er påført med sprøytepistol og akrymaling. Utsmykningen ble utført av billedkunstner og professor ved Kunsthøgskolen i Bergen, Jon Arne Mogstad, som fikk hjelp av flere av sine tidligere og nåværende studenter.

5

Livslang læring for alle på Papirbredden

For kunnskapstørste i alle aldre

Da Drammensregionen fikk kunnskapspark, fikk hele befolkningen et læringscenter å boltre seg i. Mens barna begynner læringen i biblioteket, kan unge og voksne fortsette letingen etter kunnskap som hel- eller deltidstudenter eller som deltakere på kurs og konferanser.

Begrepet læringscenter er hentet fra «Learning Resource Center» i England og USA hvor høyskoler og universiteter på 70- og 80-tallet valgte å slå sammen støttefunksjoner som bibliotek og IT og integrere disse funksjonene i undervisningen av studentene.

I takt med utviklingen innenfor utdanningssektoren hvor studentene i større grad enn før selv må oppsøke kildene til kunnskap, har bibliotekene fått en stadig viktigere rolle som tilrettelegger for læring. Men, det er ikke bare studenter som søker kilder til kunnskap. I det moderne kunnskapssamfunnet lærer vi ikke en gang for alle. Derfor legger fagfolk i alle bransjer, lokalhistorikere og foreldre med barn turen innom Drammensbiblioteket for å holde seg oppdaterte.

Samarbeid om studier

Det tette samarbeidet mellom den private høyskolen BI og de to offentlige høyskolene Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Telemark, er unikt i Norge. – Før var vi bare samboere, nå er vi gift, spøker direktør for BI Drammen, Trond I. Østgaard og viser til at de tre høyskolene jo bodde sammen i det gamle høyskolesenteret også. På Papirbredden deler de tre høyskolene imidlertid forelesningssaler og grupperom, og er også involvert i flere prosjekter sammen.

Østgaard understreker at selv om de tre høyskolene strengt tatt er konkurrenter fører ekteskapet dem i mellom til at studietilbudet i Drammen blir bedre. Det gagnar alle, mener han. Rektor ved Høgskolen i Buskerud, Kristin Ørmen Johnsen, er glad for at styret i BI vedtok å opprettholde avdelingen i Drammen da de gikk gjennom organisasjonsstrukturen like før Papirbredden var innflyttingsklar. – Partnerskapet med BI gir store muligheter for å samarbeide mer med næringslivet, påpeker hun. Ørmen Johnsen ser også store muligheter for faglig samarbeid mellom Høgskolen i Buskerud og BI, blant annet innen fag som helsefag og økonomi.

Et studentmiljø for alle

Flere av studiene ved Papirbredden tiltrekker seg studenter som allerede har jobbet noen år, og som er etablert med familie og barn. Høgskolen i Buskerud tilbyr blant annet flere videreutdanninger innen helsefag. Masterstudiet i klinisk helsearbeid er også et studium som tiltrekker seg de som allerede har arbeidserfaring. Direktør for BI Drammen, Trond I. Østgaard, påpeker at bedre etter- og videreutdanningstilbud ikke bare er et nasjonalt ønske, men også svært viktig for å utvikle Drammensregionen til en kunnskapsregion. – For denne gruppen er det viktig å kunne studere i nærmiljøet, slik at studiene lett lar seg tilpasse jobb og familieliv, understreker han.

Fungerende leder for Studentrådet i Drammen, Mawash Iftikhar, ser at studentorganisasjonene har en utfordring når det gjelder å engasjere de eldre studentene.

– Det er vanskeligere å få med studenter som har familie og kanskje også jobb ved siden av, sier hun. Gjennomsnittsalderen for studenter ved Høgskolen i Buskerud i Drammen ligger mellom 25 og 30 år. BIs studenter er litt yngre; Der ligger gjennomsnittsalderen på 22-23 år. – Vi har planer om å tilby arrangementer hvor studenter kan ha med seg barna, forteller leder for BIs studentorganisasjon, BIS, Anders Bjørge. De to studentlederne er enige om at det er viktig å skape et studentmiljø som er åpent og inkluderende overfor alle, uavhengig av alder.

Møteplassen Papirbredden

Drammen ligger bare 40 kilometer fra Oslo og spiller en stadig større rolle som avlastningsby for hovedstaden. Fra 2009 vil flytoget sannsynligvis starte turen til Gardermoen fra Drammen, ikke Asker slik det er i dag. Sammen bidrar dette til å gjøre Papirbredden til et attraktivt møtested for kurs og konferanser. konferanseby. I tillegg til at leietakerne selv arrangerer fagkonferanser og kurs, har Papirbredden også huset flere store, eksterne konferanser.

Før størrelsen på auditoriene ble bestemt, drøftet derfor eiendomsselskapet for den nye kunnskapsparken behovet for konferanselokaler med hotellene i byen og andre aktuelle brukere. I dag er Papirbredden en del av det totale tilbudet som Drammen som konferanseby har å tilby. Union Scene vegg i vegg med Papirbredden er også eid av Papirbredden Eiendom AS. Det strategiske samarbeidet med Entra innebærer dermed at Papirbredden og Union Scene sammen kan tilby et variert utvalg av lokaler. – Selv om Papirbredden ikke i utgangspunktet er et konferanselokale, er slik bruk en viktig del av arbeidet med å profilere Papirbredden, understreker daglig leder i Papirbredden Eiendom, Kirsten Heggelund.

Studentbyen Drammen

Helt siden 1935 har folk fra hele landet kommet til Drammen for å utdanne seg til sykepleiere. I 1959 etablerte Handelshøyskolen BI sitt første studiested utenfor Oslo her. Til tross for lange studenttradisjoner i byen, har likevel ikke Drammen klart å skape seg et omdømme som studentby. Dèt skal Papirbredden – Drammen kunnskapspark gjøre noe med.

- Det er bare Det Kongelige Frederiks i Oslo som kan konkurrere mot Papirbredden. Rådmann i Drammen kommune, Nils Fr. Wisløf viser til at Papirbreddens beliggenhet i gangavstand fra sentrum ikke står tilbake for jusstudentenes tilholdssted i Karl Johansgate 47.

Studenter er byens puls

Men hvorfor er studenter så viktig egentlig? - Studenter er byens puls, kommer det raskt fra rådmannen. – Lar du ungdom i alderen 18 til 25 år flytte fra byen, blir det jo ikke noe liv og røre, smiler han.

Vel så viktig som å få innbyggerne i Drammensregionen til å velge Drammen som studiested, er det å få studenter fra andre steder i landet til å komme til byen. Studenter som ikke allerede har et etablert sosialt nettverk er med på å skape nye strukturer som ikke minst påvirker byens kulturliv.

Direktør ved BI, Trond I. Østgaard, bidrar med flere argumenter til hvorfor studenter er så viktig for Drammen; – Drammen trenger arbeidskraft med høyere utdanning, slår han fast. Han mener at et godt studentmiljø vil bidra til at studentene velger å bosette seg i Drammen etter endt studium.

Nye studier i Drammen

Høgskolen i Buskerud har utviklet flere nye studier i Drammen de siste årene. Enkelte av dem finnes bare i Drammen, slik som bachelorstudiet i lysdesign. Studiet er et samarbeidsprosjekt mellom interesseorganisasjonen Lyskultur, næringslivet og Høgskolen i Buskerud. Masterutdanningene i klinisk helsearbeid og utdanningsledelse er også nye studier som er unike for Drammen. I fremtiden ønsker rektor ved Høgskolen i Buskerud å utvide studietilbudet enda mer.

– Skal Papirbredden bli et fyrtårn for innovasjon og kunnskap for hele regionen, må vi fokusere mer på innovasjon, næringsutvikling og entreprenørskap i studiene våre, understreker hun og viser til Høgskolen i Buskeruds visjon: "Vi gir talentene en fremtid". Også BI Drammen satser mer på entreprenørskap. I tillegg til å tilby spesialisering i emnet for tredjeårsstudentene, starter de denne våren et nytt kurs som heter «Start og drift av egen virksomhet:»

Flere vil studere i Drammen

Stadig flere ønsker å studere i Drammen. I dag er det om lag 1600 hel- og deltidsstudenter på Papirbredden. 1000 er studenter ved Høgskolen i Buskerud, 550 studerer ved BI og Høgskolen i Telemark har 158 studenter. Både Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Telemark hadde høsten 2007 lange ventelister til enkelte av studiene. BI Drammen hadde også flere heltidsstudenter i 2007 enn året før. Både Høgskolen i Buskerud og BI forventer at antallet studenter vil øke i årene fremover. Den positive utviklingen av byen Drammen, flere og bedre studietilbud og Papirbredden som bygg får æren for det. I lys av at BIs avdelinger i Telemark og Vestfold ble lagt ned i forbindelse med den siste omorganiseringen av høyskolen, vil forhåpentligvis stadig flere sørfra hoppe av toget i Drammen i stedet for å sitte på helt inn til Oslo.

Universitetsby i 2015?

- I 2015 er målet å få universitetsstatus, forteller rektor ved Høgskolen i Buskerud. Kristin Ørmen Johnsen. Hun påpeker at kampen om studentene er hard og at det å kunne tilby et attraktivt studiested midt i byen er viktig for å kapre de stadig mer urbane studentene.

- Papirbredden er en viktig forutsetning for å skape Drammen om til en universitetsby, understreker hun.

På Papirbredden var det om lag 1600 studenter i studieåret 2007 fordelt på de tre utdanningsinstitusjonene Høgskolen i Buskerud, BI Drammen og Høgskolen i Telemark.

Uten studentboliger, ingen studentby

Studentsamskipnaden i Buskerud har hatt strategien klar siden 2002: Studentboliger skal bygges i sentrum av Drammen, de skal være moderne og tilpasset et urbant studentliv.

I 2003 innledet SiBu forhandlinger med Union Eiendom om å kjøpe tomt på Union Brygge. Da idéen om en kunnskapspark på Grønland begynte å ta form, stod derfor SiBu klare til å gjøre til å gjøre området til et urbant "campus".

Ventet lenge på statlig støtte

Studentsamskipnaden i Buskerud jobbet lenge for å få Kunnskapsdepartementet til å prioritere penger til en totalreovering av Bragernes studenthjem. Det kom ingen penger, og SiBu bestemte seg for å selge studenthjemmet og heller sette kreftene inn på å skaffe egnede tomter i Drammen sentrum og bygge nytt. I perioden 2004 til 2008 sto dermed Drammen helt uten studentboliger.

- Da Studentsamskipnaden i Buskerud endelig fikk tilsagn om statstilskudd i 2005 var gleden stor og vi spratt champagnen, forteller Berit Refseth som er direktør i SiBu. Gleden varte ikke lenge.

Kunnskapsdepartementet opererer med ulike kostnadsrammer for byggeprosjekter i pressområder og ikke-pressområder. - Det har vært høy byggeaktivitet i Drammen sentrum de siste årene noe som har gitt minst like høye byggekostnader som i andre byer i landet, innvender Refseth. Hun setter sin lit til at statsbudsjettet for 2008 vil gi flere penger i potten og at SiBu dermed kan gi et enda bedre tilbud til studentene i Drammen.

Moderne tilbud til urbane studenter

I dag er det hektisk byggevirkosomhet på den andre siden av gata for Papirbredden. I løpet av 2008 skal "MOOV" stå ferdig. Bygget vil romme topp moderne leiligheter til 128 studenter, kafé og et senter for helse, trening og velvære. Universell utforming av bygget gjør det tilgjengelig for alle, være seg personer med dårlig syn eller som sitter i rullestol. I samarbeid med Union Eiendomsutvikling investerer dessuten SiBu store ressurser i et geoenergianlegg som skal levere energi til oppvarming, varmtvann og ventilasjonsanlegg.

Studentsamskipnaden i Buskerud (SiBu) er en serviceorganisasjon for ca 4000 studenter ved de tre studiestedene i Buskerud: Drammen, Kongsberg og Hønefoss. SiBu eier og drifter studentboliger, næringsseiendommer, barnehager og kaféer. Det nye studentaktivitetshuset MOOV vil romme 128 studentboliger i tillegg til et senter for helse, trening og velvære. Bygget er lokalisert bare 200 meter fra Papirbredden - Drammen kunnskapspark og skal være klart til innflytting sommeren 2008. I tillegg til MOOV, har SiBu også planer om å etablere en studentbarnehage og et eget studenthus i Drammen.

Studenter – foren Eder !

De trange forholdene i det gamle høyskolesenteret til tross; Med unntak av Fadderukene og en og annen pils sammen på Maslows pub gikk førbrødringen mellom studentene ved BI, Høgskolen i Buskerud og Høgskolen i Telemark trått ved det gamle høyskolesenteret.

Nytt bygg gir imidlertid nye muligheter for å skape liv og røre sammen, mener lederne for de to studentforeningene ved Papirbredden.

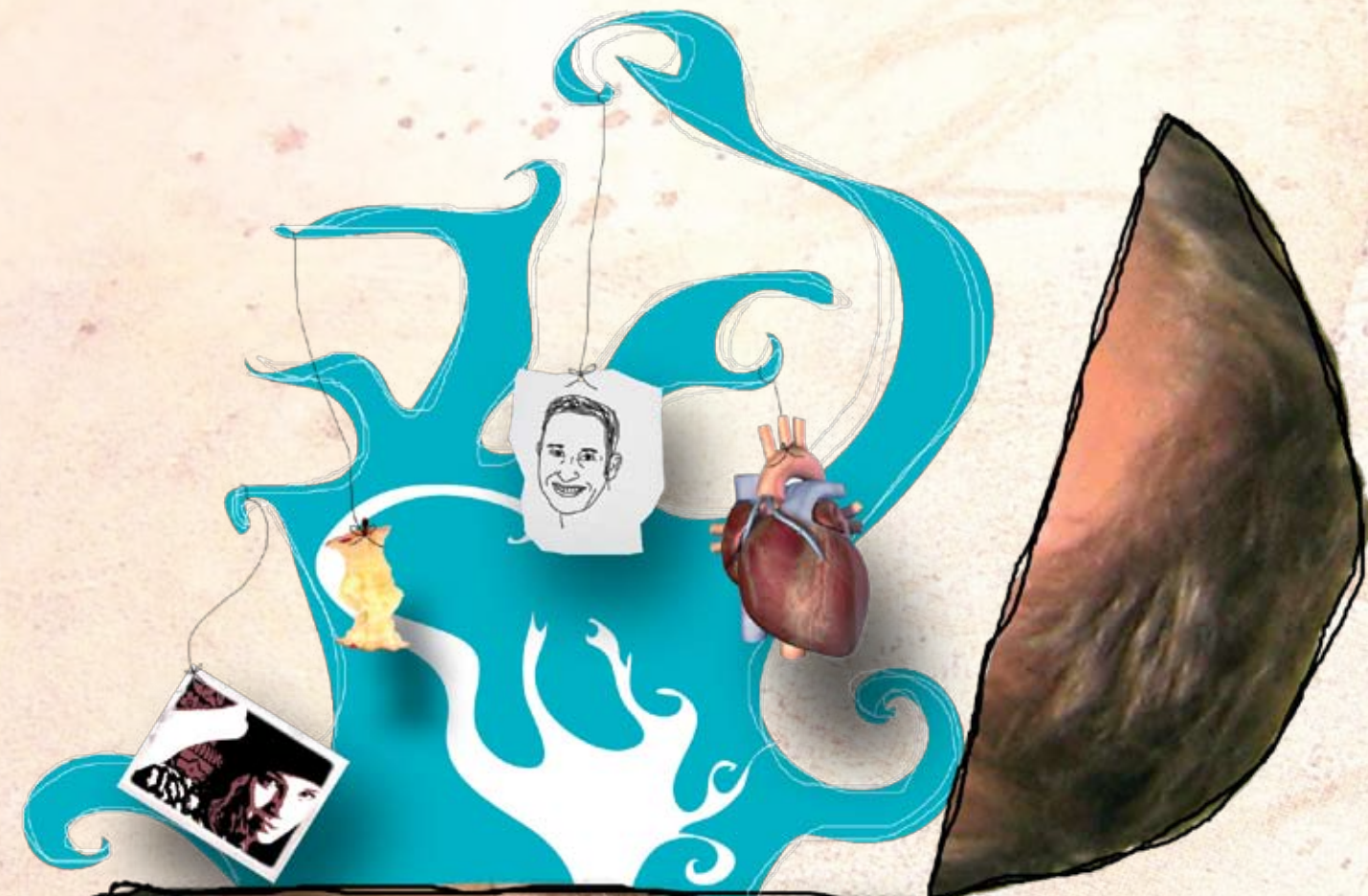
- Vi holdt til på hver vår side av glassgangen i det gamle høyskolesenteret, forklarer Mahwash Iftikhar, fungerende leder for Studentrådet i Drammen og fjerdeårsstudent ved lærerutdanningen ved Høgskolen i Buskerud. - Her på Papirbredden deler vi alt og vi omgås mer. Leder for BIS (BI-studentene) i Drammen og tredjeårsstudent i økonomi og administrasjon ved BI Drammen,

Anders Bjørge er enig med kollegaen sin i at Papirbredden gjør det lettere å starte på nytt.

Med god hjelp fra Studentsamskipnaden i Buskerud dannet studentene et interimstyre våren 2006. Styret skulle utrede og planlegge et felles studentsamfunn i Drammen. Planene er foreløpig lagt på is, men arbeidet bidro til at samarbeidet mellom de to studentorganisasjonene nå er mer forankret i de respektive styrene.

De to studentorganisasjonene satser på flere felles arrangementer, både for å sveise sammen studentene ved de tre høyskolene bedre, men også for å skape større oppslutning om arrangementene. - I tillegg til sosiale arrangementer håper vi å kunne arrangere karrieredagene sammen med BIS etter hvert, forteller Mahwash. De to studentlederne er enige om at det er på tide å motbevise myten om at BI- og HiBu-studenter ikke passer sammen, og forsikrer at tanken om mer og tettere samarbeid lever videre.

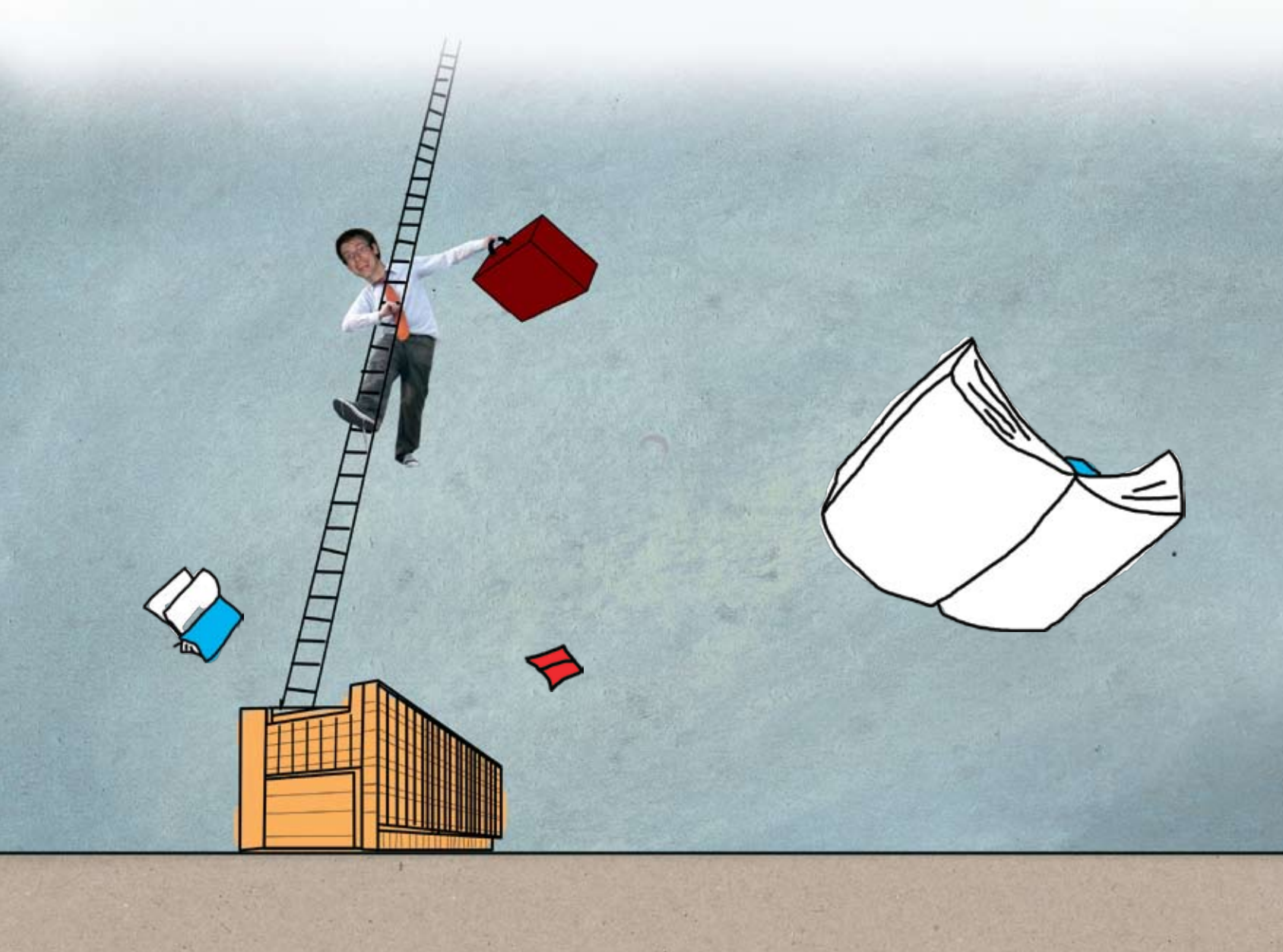

6

Forskning og utvikling

Papirbredden som karrierestige

Trappene inne på Papirbredden er for en karrierestige å regne. Nederst i Papirbredden karrieresenter finner du ut hva du vil bli, oppover i etasjene finner du lærdom i bøker og studier, og på toppen skaper du din egen virksomhet.

Forskning og innovasjon blir lett honnørord til bruk i festtaler. Slik er det ikke på Papirbredden. Nye ideer og ny kunnskap skal faktisk føre fram til noe, enten det handler om å etablere en ny bedrift eller å løse en komplisert utfordring i helsevesenet.

Åpenhet om forskning og idéutvikling

Åpenhet og samspill var sentrale verdier da idéen om en kunnskapspark i Drammensregionen ble formet. Det er derfor ikke helt uten grunn at bygget har en glassfasade som er helt gjenomsiktig. Fra alle kanter kan du se mennesker som fordyper seg i et emne. Noen jobber med ideer som med god hjelp fra offentlig sektor og det private næringslivet i regionen kan bli til kommersielle produkter og tjenester. Andre, som ansatte ved Høgskolen i Buskeruds avdeling for helsefag, jobber tett med Sykehuset Buskerud og Drammen kommune for å finne ny viten. Eksempler på dette er forskning på utmattelse hos slagpasienter og undersøkelse av psykiatriske akutteam som skjer i samarbeid med Sykehuset Buskerud.

Et annet eksempel er forskning på virkningene av trening på resept som skjer i samarbeid med Fysioteket i Drammen kommune. På Papirbredden sitter også statsvitere som forsker på menneskerettigheter og konflikthåndtering, og som også hjelper Drammen kommune med å undervise fremmedspråklige lærere i norsk kultur og væremåte.

Papirbredden Innovasjon AS – ti skritt fram

Én ting er å bo og drikke kaffe sammen. Noe annet er å skape noe sammen – til det trengs det mer futt. – Papirbredden Innovasjon AS var et forløsende grep som brakte Papirbredden-prosjektet ti skritt fram, mener Kåre Sandvik om innovasjonsselskapet som ble etablert sommeren 2006. Professoren og prorektoren ved Høgskolen i Buskerud ledet forprosjektet som la grunnlaget for etableringen og er i dag styreleder i selskapet. Han levner Drammen kommune mye av æren for å gjøre planene om et eget innovasjonsselskap til mer enn bare ord. – Drammen kommunes vedtak om å etablere selskapet var viktig for å komme skikkelig i gang, påpeker han. Samtidig bidro også Høgskolen i Buskerud og Papirbredden Eiendom AS som aksjonærer fra starten av.

Innovasjon på toppen

I 7. Etasje, med god utsikt over byen, elven og fjorden har Papirbredden Innovasjon AS, Norges Forskningsråd og Innovasjon Norge kapret noen av de beste lokalene i Drammen. Attraktive lokaler til tross, det var disse lokalene som var lengst uten leietakere. – Vi ønsket å få inn leietakere som skulle være med å styrke Papirbredden som arena for innovasjon og utvikling, forteller prosjektleder, Lars Wang. I ettertid får Entra Eiendom ros for å ha hatt is nok i magen til å takke pent nei til at et stort treningssenter fikk etablere seg i byens beste strøk for slikt.

Møteplass for kunnskapsbasert innovasjon

Behovet for å institusjonalisere innovasjonsarbeidet i Drammensregionen er noe av grunnen til at Papirbredden Innovasjon ble stiftet. – Målet er å systematisere utviklingsarbeidet i regionen i større grad, sier Sandvik. Han påpeker at et trekk ved næringslivet i Drammensregionen er at det i dag er få bedrifter som samarbeider med forsknings- og utviklingsmiljøer. – Det er jo dette samarbeidet vi ønsker å få til ved å utvikle en møteplass hvor aktører fra næringslivet, det offentlige virkemiddelapparatet og kunnskapsmiljøet kan utvikle ideer til kommersielle produkter og tjenester.

Næringslivet i Drammensregionen – uten "merkelapp"

Et annet trekk ved næringslivet i Drammensregionen er at det ikke har noen klar merkelapp ifølge Sandvik. Til forskjell fra for eksempel Kongsberg, finnes det ingen store næringsklynger i Drammensregionen. Likevel peker Sandvik på at handel, transport, elektronikk og helse er områder som kan være naturlig å utvikle videre. Han bruker prosjektet "Helse og lys" som et eksempel på at flere hoder tenker bedre enn ett – Når eiendomsaktører går sammen med elektrotekniske bedrifter og forskningsmiljøer, klarer du å utvikle noe som er større enn det hver enkelt aktør hadde klart alene. Det er disse synergieffektene vi er ute etter å skape, avslutter han.

Papirbredden Innovasjon AS

Papirbredden Innovasjon AS ble stiftet 30.06.2006 av Drammen kommune, Papirbredden Eiendom AS og Høgskolen i Buskerud. Selskapets forretningsidé er å være en katalysator for kunnskapsbasert innovasjon i Drammensregionen.

Papirbredden Innovasjon AS ledes av Knut S. Brinchmann som tiltrådte stillingen som direktør i februar 2007. I desember 2007 tegnet DnB Nor ASA, Drammen Næringslivsforening, Lindum Ressurs og Gjenvinning AS, Nedre Eiker kommune, Nordea Bank Norge ASA, Røyken kommune, Stiftelsen Handelshøgskolen BI og Vardar AS avtaler om ny aksjekapital til Papirbredden Innovasjon AS.

Helse og lys

Selv om lampefabrikken Osram har lagt ned driften, er lys fortsatt et viktig satsingsområde i Drammensregionen. Høgskolen i Buskerud tilbyr landets eneste utdanning i lysdesign. Forskningsprosjektet «Helse og lys» er et annet eksempel på at Drammen på mange måter er blitt «lysbyen» i Norge.

I Forskningsprosjektet «Helse og lys» har Høgskolen i Buskerud gått sammen med blant annet Sykehuset Buskerud, flere av kommunene i Drammensregionen og private aktører innen eiendomsutvikling og lysteknologi for å utvikle nye løsninger for både nye byggeprosjekter og produkter. Målet er å etablere et levedyktig og tverrfaglig innovasjons- og kunnskapsmiljø innen helse og lys i regionen.

- Vi har gjort undersøkelser på nyoppussede sykehjem hvor de helt har glemt at det er viktig med kontraster, slik at beboerne kan se forskjell på gulvet, veggene og døra, forteller Janne Dugstad, som er dekan ved Avdeling for optometri og synsvitenskap ved Høgskolen i Buskerud.

- Vi vet at det å eksponeres for dagslys er viktig for helsen. Det er helt avgjørende for oss mennesker at vi kan oppleve natt og dag. Det påvirker blant annet søvnmønstre og kroppslige funksjoner. Hvordan virker det da på eldre mennesker når de må bo bak tunge gardiner? Forskning hos oss har avdekket at det mangler en del kunnskap på området helse og lys, sier Dugstad.

Innovasjon Norge har valgt satsingen «Helse og lys» til hovedprosjekt i sitt Arena-program. Arena-programmets mål er å øke verdiskapingen i regionale næringsmiljøer gjennom å styrke samspillet mellom næringsaktører, kunnskapsaktører og det offentlige. Programmet er en felles satsing mellom Norges forskningsråd, Innovasjon Norge og SIVA.

HELSE OG LYS
programmet

Mangfold gir muligheter

Ressurssterke, høyt utdannede innvandrere som vil etablere egen bedrift. De vil daglig leder ved Norsk senter for flerkulturell verdiskaping, Zahra Moini, ha tak i.

En overlege fra Russland som ikke får godkjent utdannelsen sin. En sivilingeniør fra Tunisia som arbeider som hjelpepleier. Eksemplene er mange på innvandrere som ikke får brukt kompetansen sin når de kommer til Norge. – Mange innvandrere som starter egen bedrift gjør det fordi de må, fordi det er deres eneste mulighet til å få jobb, forteller Moini. Arbeidsgivere som vegrer seg for å ansette personer som ikke er født med ski på beina finnes det fortsatt mange av. Men medaljen har også en lys forside. – Sterk motivasjon og stor innsatsvilje gjør at mange innvandrere lykkes i å etablere levedyktige virksomheter, påpeker Moini.

Fra problem til ressurs

Senter for flerkulturell verdiskaping har valgt en annen vinkling enn andre tilbud til mennesker med innvandrerbakgrunn. – Vi har fokus på ressurssterke innvandrere og tar utgangspunkt i at mangfold gir muligheter, forteller Moini. I tillegg til å holde kurs for etablerere, tilbyr senteret også personlig veiledning til innvandrere som ønsker å etablere egen bedrift. – Noen trenger hjelp til å tilpasse produktet eller tjenesten sin til det norske markedet. Andre trenger å gjenoppbygge selvtilliten sin etter å ha bli møtt med mange avslag i arbeidsmarkedet, sier Moini. Gjennom de 33 samarbeidspartnerne som står bak satsingen, kan senteret tilby gründere tilgang til potensielle kunder, nettverk innen ulike bransjer og bidra til å skaffe finansiering.

Nasjonalt kompetansesenter

Norsk senter for flerkulturell verdiskaping ble offisielt åpnet som et prøveprosjekt 16. januar 2006. Senteret ble etablert etter initiativ fra Rådet for Drammensregionen og er finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Buskerud, Vestfold, Akershus og Østfold fylkeskommuner, NAV, Drammen kommune og de øvrige syv kommunene i Drammensregionen. Etter tre år på prøve skal senteret etter planen innta rollen som nasjonalt kompetansesenter for flerkulturell verdiskaping i 2010. –Drammen er utpekt som hovedsete for senteret fordi byen har den største andelen minoritetsspråklige nest etter Oslo, forteller direktør for Rådet for Drammensregionen, Dankert Freilem. Målet er at senteret skal være med å trekke høyt utdannede innvandrere til byen og skape flere arbeidsplasser.

Zahra Moini er daglig leder ved Senter for flerkulturell verdiskaping som leier kontor hos Papirbredden Innovasjon AS i toppetasjen på Papirbredden. Moini har bakgrunn fra IT- og telekombransjen og har hatt flere lederstillinger i norsk næringsliv de siste årene.

7

Drammensbiblioteket

Drammensbiblioteket - flere kilder til kunnskap

Det sømløse samlivet mellom Drammen bibliotek, Fylkesbiblioteket i Buskerud og Høgskolebiblioteket i Drammen gir barn og forskere, studenter og slektsgranskere, muligheten til å lære side om side.

Det er første gang i Norge at tre bibliotek med forskjellige målgrupper, med ulike eiere og hvert sitt forvaltningsnivå, går sammen om å danne ett felles bibliotektilbud til publikum.

Et bibliotek i tiden

Målet om et sømløst bibliotektilbud hvor brukeren ikke behøver å tenke på hva slags bibliotek hun besøker sto på trykk i stortingsmeldingen "Kjelder til kunnskap og oppleving" som kom i 2000 (St.meld 12,1999-2000).

Dette bet Kristin Ørmen Johnsen, som den gang var dekanus ved avdeling for helsefag ved Høgskolen i Buskerud og daværende biblioteksjef Kjartan Vevle, seg merke i.

– Jeg liker tanken på at det er barn til stede på et høyskolebibliotek, smiler Ørmen Johnsen og bekrefter at biblioteket var et sentralt element i partnerskapsavtalen om utviklingen av "Drammensregionens kunnskapspark" som hun som rektor ved HiBu var med å undertegne 31. mai 2004.

Ingen kunnskap uten bøker

I avtalen mellom Høgskolen i Buskerud, BI Buskerud, Rådet for Drammensregionen, Buskerud fylkeskommune og Drammen kommune er etableringen av et bibliotek fremhevet som en av forutsetningene for etableringen av kunnskapsparken. – Å legge biblioteket til kunnskapsparken hadde både praktiske og politiske grunner, forteller Ørmen Johnsen og sikter til at Drammen kommune på den tiden arbeidet med en bibliotekplan hvor flytting av folkebiblioteket var ett av temaene. Biblioteket var også en viktig brikke for å utvikle idéen fra høyskolesenter til kunnskapspark. – Begrepet kunnskapspark står plantet på tre pilarer: høyskole, bibliotek og innovasjon, sier Lars Wang som var prosjektleder for Papirbredden.

Ett bibliotek fra barndom til alderdom

"Sambibliotek Drammen" var et av delprosjektene i etableringen av en kunnskapspark i Drammensregionen. Prosjektleder Dag Østern i Drammen kommune mener et sambibliotek har flere fordeler: – Idéen bak sambiblioteket er jo å bygge opp et senter for livslang læring. Ett bibliotek som følger mennesket gjennom hele livet, fra barndom til alderdom. Det gjør jo kunnskapsparken mer åpen for befolkningen i Drammensregionen også, påpeker han.

I Drammensbiblioteket står de tre bibliotekenes ulike boksamlinger side om side. Med sine 190 000 titler har Drammen bibliotek hatt behov for flest hyller. Likevel er Høgskolen i Buskeruds samling på 14 000 titler av stor betydning for å gjøre biblioteket til et læringscenter for befolkningen i Drammensregionen. – I tillegg til å bidra med fagbøker, abonnerer Høgskolebiblioteket på 10 000 fag- og forskningstidsskrifter som allmennheten nå har tilgang til,

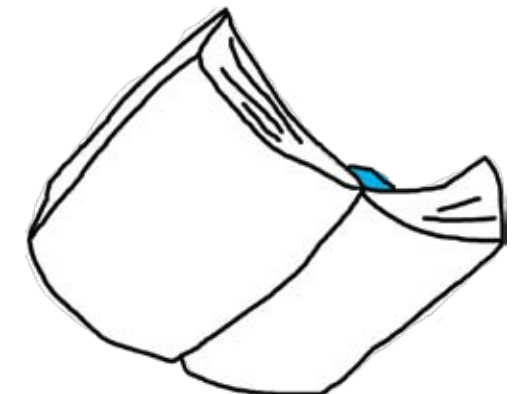
understreker hovedbibliotekar for HiBu i Drammen, Anne Stenhammer. – En fordel ved et slikt sambibliotek er jo at hvert bibliotek får en større samling å trekke veksler på, og mye nytt materiale. Det er jo en fordel både for publikum og ansatte, mener Dag Østern.

Et lokomotiv for regionen

For å utvikle Drammensbiblioteket til et regionalt kompetansesenter for bibliotekene i regionen fikk prosjektet "Sambiblioteket i Drammen" økonomisk støtte fra ABM-utvikling som er Statens senter for arkiv, bibliotek og museum. I dette utviklingsarbeidet var det viktig å få Buskerud fylkeskommune med på laget. – Det var ingen selvfølge at bibliotekenes bibliotek, fylkesbiblioteket, skulle flytte inn på Papirbredden. Andre lokaler andre steder ble undersøkt også, forteller fylkesbiblioteksjef Trond Minken. Økt husleie og prioritering av penger til andre tiltak andre steder i Buskerud sto sentralt i debatten. Men da beslutningen først var fattet, ble fylkesbiblioteket en viktig bidragsyter i det regionale utviklingsarbeidet. I tillegg til å kartlegge behovet for utdanning av medarbeiderne i alle de tre bibliotekene, startet fylkesbiblioteket arbeidet med å utrede muligheten for å etablere kompetansegivende, bibliotekrelaterte kurstilbud i samarbeid med Høgskolen i Buskerud.

Oppskriften på sambibliotek

Norges første sambibliotek har fått mye oppmerksomhet siden åpningen i mars 2007. Både representanter fra norske kommuner og internasjonale gjester har fått omvisning i det moderne biblioteket. – Det er mange bibliotek som er like moderne og har like flotte lokaler som oss, smiler biblioteksjef Sølvi Tellefsen mens hun viser oss rundt i Hollenderiet, et gammelt verneverdig bygg fra den gamle papirfabrikken dager som er integrert i det moderne glassbygget. – Men det bibliotekverdenen er opptatt av er jo integreringen av tre bibliotek, tre ulike bibliotekskulturer og faktisk hvordan vi har fått to ulike datasystemer til å fungere sammen, forteller hun. – Et av prosjektets mål har jo klart vært å være et eksempel for andre bibliotek, en slags oppskrift på hvordan man lager sambibliotek, avslutter hun.

Eksperimenter i laboratoriet

Papirbredden er nesten som et laboratorium å regne, mener biblioteksjef i Drammen kommune, Sølvi Tellefsen. Det er nemlig litt av et eksperiment som koker og bobler i Norges første sambibliotek.

Drammens Tidende kalte dem for "de tre musketerer". Selv hevdet de overfor avisens utsendte at de kaller seg for et trehodet boktroll. Fylkesbiblioteksjef Trond Minken, hovedbibliotekar ved Høgskolen i Buskeruds bibliotek i Drammen, Anne Stenhammer og biblioteksjef ved Drammen bibliotek, Sølvi Tellefsen er satt til å sy sammen tilbudet slik at brukerne ikke merker at det er tre bibliotek i ett.

Etablert i ekspressfart

Begrepet sambibliotek er hentet fra Härnösand i Sverige. Til sammenligning brukte svenskene fem år på å etablere biblioteket sitt. Prosjektgruppen for "Sambibliotek Drammen", hadde knappe to år på seg.

– Vi visste at vi ikke ville rekke å tenke på alt, innrømmer biblioteksjef i Drammen kommune, Sølvi Tellefsen og Anne Stenhammer, hovedbibliotekar ved Høgskolen i Buskerud som begge var med i prosjektgruppen.

– Hva det innebærer for oss konkret å være et læringscenter fremfor et ordinært bibliotek for eksempel, nevner Sølvi.

– Tiden gikk med til praktiske ting, sier Anne. – Nye bokhyller, samkjøring av Bibliofil og Bibsys (to ulike utlånssystemer, red anm), valg av møbler ramser Anne Stenhammer opp. – Jeg er sikker på at jeg prøvesatt i hvert fall 25 ulike stoler, smiler hun.

– Men de utfordringene vi står overfor nå som biblioteket har åpnet, vet vi at vi skal løse sammen i «laboratoriet» vårt, sier Sølvi. De andre to nikker.

Alle gode ting er tre

Sammen har medarbeidere ved alle de tre bibliotekene vært med å pløye ny mark på de fleste områder. – Lover og regler tilsier jo egentlig at vi ikke skal jobbe sammen på denne måten, så vi har vært nødt til å bryte ned en del etablerte rutiner og tenke helt nytt, bekrefter Trond Minken.

- Det er mange som tror at vi har slått sammen tre bibliotek, legger Anne til og understreker at det fortsatt er snakk om tre organisasjoner med hver sine ledere, budsjett og hver sine medarbeidere som sammen driver ett bibliotek.

Et læringscenter for alle

De tre biblioteksjefene legger ikke skjul på at det er knyttet utfordringer til å drive et bibliotek på denne måten, ikke bare organisatorisk, men også faglig.

– Bibliotekarene som jobber i et folkebibliotek har som oppgave å hjelpe publikum med å finne det de leter etter. I et høyskolebibliotek

skal studentene selv lære å søke etter relevant informasjon, forteller Anne Stenhammer og innrømmer at høyskolebiblioteket har måttet bli mer åpent overfor publikum. – Tidligere lånte vi jo ut bøker bare til studenter og ansatte ved Høgskolen, og kanskje til en og annen sykepleier som var på jakt etter ny forskning. Nå er jo samlingen vår tilgjengelig for alle, sier Anne og avslutter med å hente fram noen tall fra utlånstatistikken. - I 2004 lånte vi ut 300 fagbøker til allmennheten, i oktober 2007 hadde antall utlån økt til 5000.

Fra venstre: Sølvi Tellefsen, biblioteksjef ved Drammen bibliotek, fylkesbiblioteksjef Trond Minken, og hovedbibliotekar ved Høgskolen i Buskeruds bibliotek i Drammen, Anne Stenhammer. Sammen leder de Norges første sambibliotek.

8

**Papirbredden
Karrieresenter**

Hjelp til å styre egen karriere

Hvert år står mange mennesker foran viktige veivalg. Noen skal velge utdanning. Andre lurer på om de skal bytte jobb. Atter andre ønsker å bli sin egen arbeidsgiver. Det koster å velge feil – både for samfunnet og for den som skal velge. Papirbredden Karrieresenter skal på mer en én måte hjelpe befolkningen i Drammensregionen med dette valget.

Fra venstre: Kommunaldirektør Kari Høyer i Drammen kommune, fylkesutdanningsjef Tom Martinsen, daglig leder ved Papirbredden Karrieresenter, Unni Høsøien og Fredrik Svendsen i NHO Buskerud.

Papirbredden Karrieresenter er det første i sitt slag her i landet. Det unike er samarbeidet mellom aktører fra vidt forskjellige sektorer som hver på sin måte har interesse av at færre mennesker faller utenfor skole eller arbeidsliv. – Samarbeidet mellom så mange aktører innen utdanning og arbeidsliv har gjort det mulig å skape noe ingen av oss ville klart alene, understreker fylkesutdanningsjef i Buskerud, Tom Martinsen. Martinsen var medlem av prosjektstyret for Papirbredden og er i dag styreleder for Papirbredden Karrieresenter.

Behov for mer helhetlig karriereveildning

I dag er det vanlig å skifte jobb lenge før den velkjente gullklokken er innenfor rekkevidde. Stadig flere bytter dessuten yrke i løpet av karrieren. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at bare 60 prosent fullfører videregående skole (1999). Til tross for gode tider faller flere og flere utenfor det ordinære arbeidslivet.

I lys av dette har et mer helhetlig tilbud om karriereveiledning til hele befolkningen lenge stått på myndighetenes ønskeliste. Flere stortingsmeldinger, offentlige utredninger og rapporter, blant dem OECDs årlige analyse "Education Policy Analysis" fra 2003, har slått fast behovet for å satse på lett tilgjengelig yrkes- og utdanningsveiledning som i større grad setter både unge og voksne bedre i stand til å styre sin egen karriere. Stortingsmeldingen "Kultur for læring" (St. meld. Nr 30, 2003-2004) peker på sin side på behovet for å styrke kompetansen til hver enkelt rådgiver for å sikre kvaliteten på yrkes- og utdanningsrådgivningen.

Lærte av svenskene

Arbeidet med å planlegge karrieresenteret begynte for alvor våren 2005. Da gikk representanter fra Buskerud fylkeskommune, Drammen kommune, Høgskolen i Buskerud, BI Buskerud, Aetat Drammen og NHO Buskerud sammen om å etablere et forprosjekt. Det var imidlertid en studietur til Gøteborg i mars 2005 som fikk samarbeidspartnerne til riktig å tro på idéen, skal vi tro Fredrik Svendsen i NHO Buskerud. – Ved "Vägledningssentrum" i Gøteborg har de samlet veiledning innen grunnskolen og videregående skole under ett tak og på den måten skapt et kunnskapsmiljø for yrkes- og utdanningsveiledning som ikke er knyttet til én spesiell skole, forteller han.

Lav terskel – lett tilgjengelig

I dag ligger Papirbredden Karrieresenter i første etasje, men litt bortgjemt i et hjørne av bygget.- Vi stilte krav om at senteret skulle være lett tilgjengelig for de som skal bruke oss, sier Svendsen. – Vi vet at mange i målgruppa for senteret, mennesker som har droppet ut av skole og arbeidsliv av ulike grunner, trenger så lav terskel som mulig for å bruke et tilbud som dette, legger daglig leder ved Papirbredden Karrieresenter, Unni Høsøien, til.

Så snart byggarbeidene ved Union Scene er ferdige, ser hun for seg at Karrieresenteret blir litt lettere å oppdage fra utsiden også. – Alt skal jo ikke foregå her, og karriereveilederne som møtes her har blant annet som oppgave å fortelle elever og foreldre om tilbudet som finnes her, mener Kari Høyer i Drammen kommune. – Det at vi er litt bortgjemt får vi kompensere med å markedsføre oss godt, sier hun.

Kunnskapsmiljø for karriereveiledning

Ved Papirbredden Karrieresenter bidrar hver samarbeidspartner med et visst antall årsverk. Fylkeskommunen har ansatt en egen karriereveileder, mens de øvrige samarbeidspartnerne henter ressursene fra den allerede eksisterende staben.

Nina Hagerup er ansatt av Buskerud fylkeskommune som karriereveileder. Hagerup har en master i yrkes- og studieveiledning fra NTNU. Gjennom henne har Papirbredden Karrieresenter etablert et samarbeid med forskningsmiljøet i Trondheim. – Det samarbeidet håper vi å kunne dra nytte av i tiden fremover, slik at vi får etablert et solid kompetansemiljø innen karriereveiledning her på Papirbredden, sier Unni Høsøien.

Nettverk gir stort potensiale

Det er samarbeidet mellom mange ulike aktører som gir Karrieresenteret stort potensiale, mener Høsøien. Et nettverk for karriereveiledere i Buskerud fylkeskommune er ett eksempel. – Dette karrieresenteret er et pilotprosjekt. Målet er at det vi gjør her på Papirbredden får positive ringvirkninger for de andre regionene i Buskerud og danner grunnlag for tilsvarende sentre andre steder, sier Tom Martinsen. Karriereveilederne ved ungdomsskolene i Drammen er på sin side opptatt av at de tre høyskolenes tilstedeværelse i prosjektet hjelper dem å holde seg oppdatert på det som rører seg innen høyere utdanning. – Samarbeidet mellom skole og næringsliv er dessuten et satsingsområde, legger Høsøien til og får naturligvis støtte fra Fredrik Svendsen i NHO Buskerud.

Om du har fått gullklokke for lang og tro tjeneste eller akkurat har fått barbermaskin til jul spiller ingen rolle. Papirbredden Karrieresenter er en møteplass for alle mellom 15 og 65 år som ønsker hjelp i forhold til yrkes- og utdanningsvalg.

Kompetansetorget – en markeds plass for kunnskap om karriereveiledning

Hver uke møtes karriereveilederne ved de seks ungdomsskolene i Drammen på Papirbredden Karrieresenter. Midt i smørøyet av kunnskapsmiljøet i Drammensregionen holder de hverandre oppdatert og deler erfaringer om veiledning av elever som lurer på hva de skal bli når de blir store. Sammen finner de ut hvilke metoder som fungerer best og hva de trenger å utvikle videre.

– Her blir vi enige om hvordan vi skal legge opp veiledningen og oppdaterer hverandre på det som skjer i utdanningssektoren, forteller karriereveileder ved Gulskogen skole, Randi Sletbak.

– Vi er blitt mye tryggere i jobben vår, og det kommer elevene til gode, legger kollega og karriereveileder ved Kjøsterud ungdomsskole, An-Magritt Olsson til.

Tar med seg kunnskap hjem til hver skole

Vel hjemme på sin ungdomsskole har karriereveilederne ansvaret for å lære opp kontaktlærerene i hvordan de best kan veilede sine elever i valg av utdanning.

– På denne måten foredrer vi de ressursene vi setter inn i dette prosjektet, sier kommunaldirektør Kari Høyer i Drammen kommune. Høyer var sentral i planleggingen av Papirbredden Karrieresenter og ”mor” til idéen om å sette karriereveilederne ved hver ungdomsskole sammen i et team.

Drammen kommune er den første kommunen i landet som har etablert et slikt tilbud til karriereveilederne i grunnskolen.

– Innenfor skoleverket har det vært vanlig å tenke at alt nytt må komme i tillegg til det vi gjør fra før. Vi har valgt å ikke tenke så ”skolsk”, men bruker de ressursene vi har til å skape noe nytt, understreker hun.

Fikk rektorene med på laget

Litt motstand mot å endre på rådgivernes rolle og til dels også arbeidssted har det vært underveis i prosjektet. Forankringen hos skolelederne, rektorene på hver av de seks ungdomsskolene har derfor vært viktig, forteller Høyer. Etter å ha plantet idéen hos rektorene ga kommunaldirektøren dem i oppgave å spørre rådgiveren sin om hun eller han ville være med på dette. Alternativet var å gå tilbake til ordinær lærerstilling.

– Alle unntatt én takket ja, forteller hun.

Tett samarbeid med næringslivet

Det nye faget ”Programfag til valg” skal hjelpe elever på ungdomstrinnet med å velge utdanning. I samarbeid med opplæringskontorene arrangerer NHO Buskerud kurs for 10. klassinger hver onsdag på Papirbredden Karrieresenter. På bildet får elever fra Strømsø ungdomsskole lære mer om ulike yrker og vite mer om hva som skal til for å starte egen bedrift.

9

**Organisering av
hverdagen**

Organisering av hverdagen

Fra dag én bestemte leietakerne ved Papirbredden seg for å utnytte hver kvadratmeter for å holde kostnadene nede. Det noe uvanlige samlivet består blant annet i å dele auditoriene og møterommene i bygget. Da bygget begynte å ta form, meldte neste spørsmål seg: Hvordan organiserer vi hverdagen sammen?

Leietakerne i kunnskapsparken etablerte tidlig en felles arbeidsgruppe for drift og service. Vinteren 2006 skiftet gruppa fokus fra bygget og byggeprosessen til den fremtidige driften av kunnskapsparken. Først måtte leietakerne bestemme seg for hvilke driftsoppgaver de skulle samarbeide om. – Vi ønsket å se på flest mulig felles løsninger, slik at ikke hver enkelt institusjon utviklet seg i hver sin retning, forteller administrasjonsdirektør ved Høgskolen i Buskerud, Kai Mjøsund.

“Insourcing” av IT-tjenester

I stedet for å sette ut alle tjenester til eksterne leverandører, valgte leietakerne ved Papirbredden å la ansatte hos leietakerne løse flere av oppgavene. IT-avdelingen ved Høgskolen i Buskerud tok blant annet på seg ansvaret for å koordinere og planlegge alle IT-tjenestene på Papirbredden. I dag er det Høgskolen i Buskerud som står for driften av de fleste IT-tjenestene. – Det som nok var mest utfordrende å få på plass var fordelingsnøkkelen, altså hvordan kostnadene knyttet til investeringer og drift skulle fordeles mellom leietakerne, sier Kai Mjøsund. Han understreker likevel at leietakernes vilje til å finne gode løsninger preget hele prosessen og at den gode samarbeidsånden var et viktig suksesskriterie.

Samarbeid om drift og servicetjenester

Prosesen med å finne løsninger på behovet for vaktmestertjenester, renhold og mange andre praktiske utfordringer, la grunnlaget for å inngå et samarbeid med en leverandør av drifts- og servicetjenester. Samarbeidspartnerne i prosjektet valgte å videreutvikle samarbeidet med Entra Eiendom AS gjennom eiendomsselskapet Papirbredden Eiendom AS, hvor Drammen kommune og Entra Eiendom AS er eiere. Prosjektleder i Entra, Bjørn Holm, påpeker at Papirbredden er et spesielt bygg i og med at det blant annet huser både private og offentlige høyskoler – Både vi og leietakerne innså at vi måtte få inn noen som kunne sy sammen brukernes behov med driften av bygget, sier han.

I november 2006 ble Kirsten Lill Heggelund ansatt som daglig leder i Papirbredden Eiendom AS. I tillegg til å koordinere drifts- og serviceoppgavene i bygget, er Kirsten sekretær for brukerforumet og har også ansvaret for å profilere Papirbredden, blant gjennom å gi omvisninger og utvikle og oppdatere www.papirbredden.no. Kirsten legger mer i ordet profilering enn som så. – Vi praktiserer det vi kaller preventivt vedlikehold, forteller hun. Vi forsøker å reparere og fikse de minste skader eller flekker med en gang, slik at bygget holder “stilen”.

Ett hus for alle

– Drift og innhold må gå hånd i hånd, mener Kirsten og peker blant annet på at effektiv utnytting av arealene bidrar til å skape dynamikken i bygget. – I dag er Papirbredden Drammens fineste bygg. Om noen år dukker det opp et som er like fint eller finere. Da er det menneskene inne i bygget og det som skjer her som skiller Papirbredden fra andre bygg, understreker hun.

«Husenglene» Hebert og Kjell

I arbeidet med å finne løsninger på hvordan de ulike drifts- og serviceoppgavene i bygget skulle løses, var kartleggingen av hvilke ressurser de ulike leietakerne kunne bidra med også et sentralt element. Ved det gamle høyskolesenteret jobbet det nemlig to karer som drifts- og servicegruppa mente kunne bidra til å få disse tjenestene i den nye kunnskapsparken til å gå knirkefritt. Til å hjelpe seg med de praktiske oppgavene på huset har Kirsten Heggelund derfor Hebert Garcia og Kjell Brurberg, som tidligere jobbet for henholdsvis Høgskolen i Buskerud og Drammen Eiendom KF. – Herbert og Kjell er organisert i en egen resultatenheter som heter Papirbredden Service, forteller Heggelund. – Jeg kaller dem bare for “husenglene”, smiler hun.

Verktøykasse og datamaskin

Mens Hebert løper rundt med verktøykassa for å fikse på ting, er Kjells fremste arbeidsverktøy datamaskinen. Det er blant annet hans oppgave å sørge for at eksamensavviklingen går problemfritt, i hvert fall når det kommer til å fordele nervøse kandidater på ulike rom. – I høst avviklet vi 2700 enkeltksamener på bygget. Jeg bidrar med litt smørning i det store maskineret, smiler han. Papirbredden har etter hvert blitt et populært lokale for konferanser og møter, forteller Kjell. Han har også i oppgave å stå for utleie til eksterne bedrifter og organisasjoner som blant annet ønsker seg utsikt over Drammenselva mens de snakker. I likhet med Kjell savnet Hebert det gamle høyskolebygget litt de første månedene. Nå er han glad for å tilbringe dagene i et nytt bygg. – Selv om bygget er nytt, betyr det jo ikke at det er helt problemfritt, smiler han og forteller at det har vært en del reklamasjonssaker på ting som ikke virker som det skal. – Alle bygg har jo en innkjøringsperiode, avslutter han rolig.

Over: Kjell Brurberg har blant annet ansvaret for å holde styr på hvem som skal ha hvilke rom når.
Til venstre: Alt-mulig-mannen Hebert Garcia.

Vis meg bygget ditt – og jeg skal si deg hvem du er

Daglig leder i Papirbredden Eiendom AS, Kirsten Heggelund, pleier å stoppe ved en av de restaurerte murveggene i biblioteket når hun gir omvisninger i bygget. – Jeg synes den er godt bilde på hvordan dette byggeprosjektet har klart å integrere gamle, verneverdige bygninger med et moderne glassbygg, forklarer hun. – Samspillet mellom historie, nåtid og fremtid er en del av Papirbreddens identitet, slår hun fast.

Dette spør folk om:

Hvor mye koster det å vaske vinduene på Papirbredden?

Svar: 100 000 kroner i året.

Sikkert åpent

Arkitektene fikk i oppgave å tegne et åpent bygg tilgjengelig for alle. Det gir noen utfordringer knyttet til sikkerheten i bygget. Som et ledd i arbeidet med Helse, Miljø og Sikkerhet ved Papirbredden har det blitt utarbeidet en sikkerhetshåndbok. Håndboken tar blant annet for seg hvordan leietakerne skal håndtere uønskede personer som er til fare eller sjenanse for andre brukere av bygget.

Nytt skriftersystem gir mindre papir

Papirbredden vil om ikke lenge innføre et felles skriftersystem for alle leietakerne i bygget. Alle studenter og ansatte er utstyrt med eget kort som de må bruke blant annet for å komme seg inn i forelesningssalene. «Follow me» gjør det mulig å skrive ut på hvilken som helst skriver i bygget ved at studenter og ansatte drar kortet sitt i den aktuelle skriveren. På denne måten ønsker Papirbredden blant annet å gjøre forbruket av papir mindre.

Deler rom med andre

Leietakerne på Papirbredden deler alle rom i bygget. For å reservere forelesningssaler, gruppe- og møterom, kan de ansatte ved høyskolene gå inn i det webbaserte programmet Time Edit. Informasjon om hvilke rom som brukes til hva vises også på informasjonsskjermene i bygget og er tilgjengelig på intranettet ved Papirbredden.

Drømmekafé

Den som bare hadde vært fransk! Den norske halvtimen med lunsj holder simpelthen ikke når man sitter i kaféen på Papirbredden. De store åpne glassflatene ut mot Drammenselven og god kaffe gjør det så altfor lett å drømme seg bort.

- Café Papirbredden er mer enn bare et spisested, mener direktør i Studentsamskipnaden i Buskerud, Berit Refseth og forteller at SiBu har ambisjoner om at kaféen skal være åsted for alt fra politiske møter og litteraturtreff til konserter og studentball.

Studentsamskipnaden i Buskerud driver kaféer ved alle de tre studiestedene i Buskerud; Hønefoss, Kongsberg og Drammen. Kaféene i Kongsberg og Hønefoss retter seg i hovedsak mot studenter og ansatte ved høyskolen. Café Papirbredden derimot retter seg mot hele byens befolkning, ikke bare de som jobber eller studerer i kunnskapsparken. – Etter at de åpnet broa, har vi virkelig merket at vi ligger midt i byen, sier Roar Bjurstrøm som er leder for alle de tre kaféene. Han peker mot Ypsilon, den nye gangbroen som binder de to bydelene Bragernes og Strømsø sammen til én spasertur.

Mat til alle

I gjennomsnitt er 1000 mennesker innom kaféen hver eneste dag. De fleste er studenter og ansatte ved Papirbredden. Roar har imidlertid merket seg at det stadig kommer flere eldre til kaféen, mye takket være biblioteket, men også de overkommelige prisene i kaféen. I tillegg til å drive en kafé og kaffebar, står Café Papirbredden også for servering av mat til møter, seminarer og konferanser og driver egen cateringvirksomhet. Studentsamskipnaden i Buskerud har dermed tilpasset seg en ny hverdag hvor de må markedsføre seg på lik linje med andre aktører i restaurantbransjen. – Vi får ingen offentlige subsidier for å drive Café Papirbredden, understreker direktør i SiBu, Berit Refseth. – Det er i seg selv en utfordring når vi skal "servere studentvelferd", avslutter hun.

Roar Bjurstrøm er leder for alle tre kaféene SiBu driver i Drammen, Kongsberg og Hønefoss.

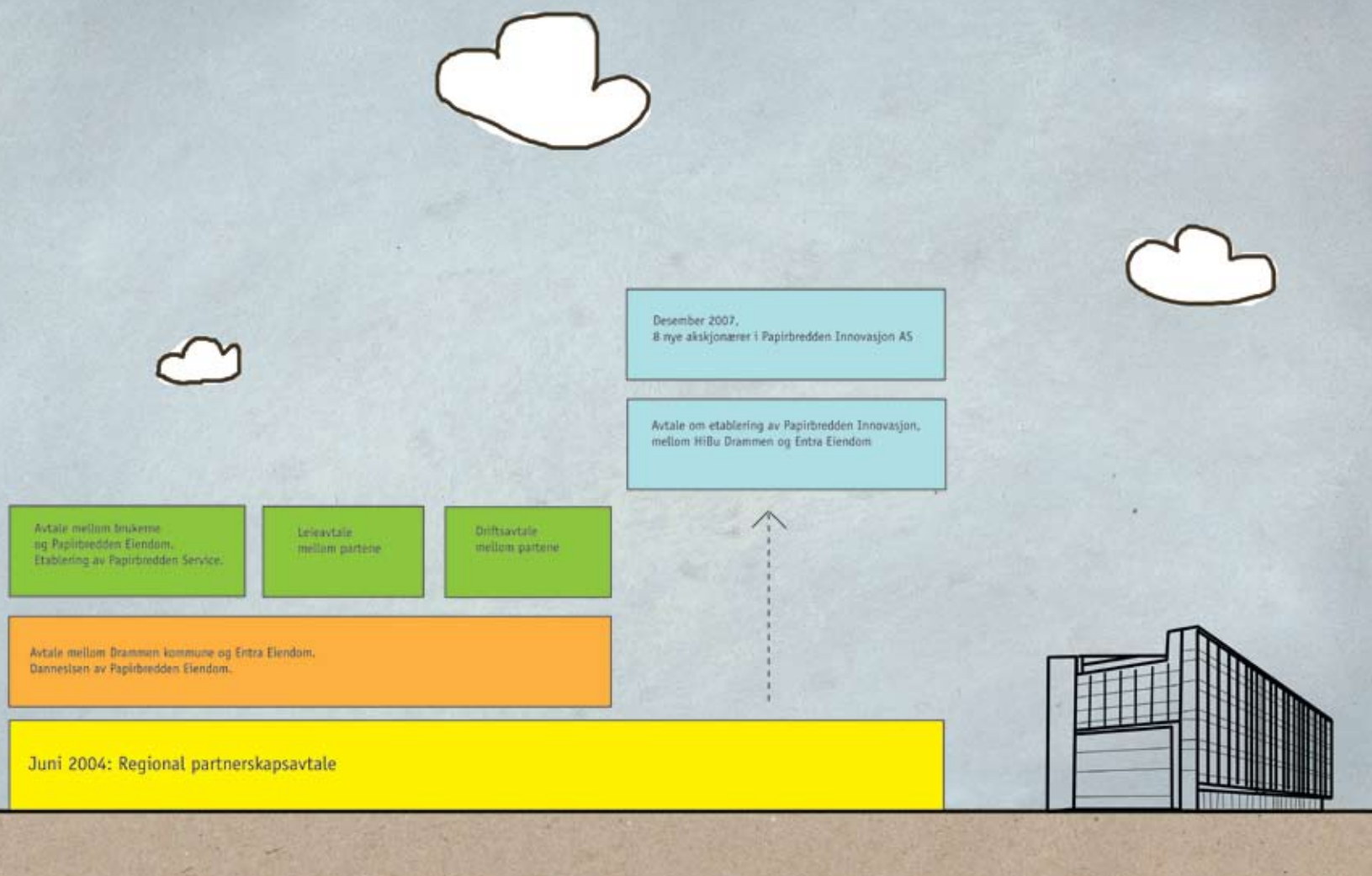

10

Samspillet

Et prosjekt mot normalt

Elleve organisasjoner samarbeidet om å etablere Papirbredden – Drammen kunnskapspark. Samspillet mellom de ulike aktørene og det høye tempoet byggeprosjektet hadde, gjorde Papirbredden-prosjektet til både et komplekst og et komplisert prosjekt.

Byggeprosjektet Papirbredden var et komplisert, et vanskelig og innviklet, prosjekt. Over 1000 håndverkere og bygningsarbeidere var innom byggeplassen i byggeperioden. Mange brikker skulle på plass i løpet av kort tid. Likevel lot byggeprosjektet seg gjennomføre takket være gode planer med konkrete mål og at de som var satt til å få brikkene på plass hadde betydelig kompetanse i å utarbeide og gjennomføre store byggeprosjekter.

Flere prosesser parallelt

Det som gjorde prosjektet komplekst og sammensatt var først og fremst at de fremtidige brukerne av bygget var sterkt involvert i etableringen av kunnskapsparken og at det løp mange prosesser parallelt med selve byggeprosjektet. For Papirbredden er mer enn bare et bygg med tilfeldige leietakere. Prosjektstyret skulle også utarbeide et konsept for en kunnskapspark der kunnskapen skulle «flyte» både mellom etasjene, de tre høyskolene, de tre bibliotekene i Drammensbiblioteket, og ikke minst ut mot byen og regionen.

Ikke tradisjonell prosjektledelse

– Papirbredden er et godt eksempel på et “framvoksende” prosjekt, i motsetning til et prosjekt hvor alt er planlagt først og deretter gjennomføres, forteller Lars Wang som var prosjektleder for Papirbredden-prosjektet. - Ut ifra et tradisjonelt perspektiv på hvordan prosjekter skal ledes og styres kan det nok fremstå som litt merkelig at vi har fått til så mye, innrømmer han.

Wang forteller at prosjektet for eksempel ikke hadde en samlet organisasjonsplan som lå til grunn for arbeidet. Det var snarere slik at organiseringen av de som var involvert skjedde underveis og ble tilpasset situasjonen og behovet der og da. - Etableringen av Papirbredden Innovasjon AS er ett eksempel på hvordan vi omformet en idé til noe konkret. Det lå jo ikke i den opprinnelige planen at vi skulle etablere et innovasjonsselskap, sier Wang. Idéen om å etablere et slikt selskap ble imidlertid ikke hentet fra løse luften, men vokste fram på bakgrunn av samarbeidspartneres felles mål om å styrke Drammensregionens arbeid med kunnskapsbasert innovasjon.

Sterke sammen

Det er mange grunner til at samarbeid lønner seg. Flere av deltakerne i prosjektet hadde sammenfallende interesser. Høgskolen i Buskerud trengte nye lokaler. Drammen kommune og næringslivet i regionen hadde behov for å tiltrekke seg høyt utdannet arbeidskraft og å skape flere arbeidsplasser i kunnskapsbaserte bedrifter i Drammensregionen. – Samarbeidet mellom partene ga oss mulighet til å realisere idéer som det ingen av aktørene hadde klart alene, sier Kristin Ørmen Johnsen. Både Papirbredden Karrieresenter, Papirbredden Innovasjon AS og Drammensbiblioteket er eksempler på dette. Det er dessuten ikke til å legge skjul på at uten samarbeid ville det blitt for dyrt å bygge et topp moderne bygg på en av de beste tomtene i byen. Gjennom blant

annet å dele auditorier og samarbeide om drift og servicefunksjoner, reduserte leietakerne egne leie- og driftskostnader. - I dette prosjektet har samarbeidet mellom toppledelse, mellomledere og faglige medarbeidere, altså både «top-down» og «bottom-up» prosesser, vært viktig for å sikre bredden og dermed gjennomføringskraften i prosjektet, sier Wang.

Samspill mellom kommunens roller

Papirbredden-prosjektet rommet flere varianter av samarbeid. Samarbeidsavtalen mellom Drammen kommune og Entra Eiendom AS la mye av grunnlaget for etableringen av kunnskapsparken. Samarbeidet dem imellom kan ses på som en videreføring av mer vanlige modeller for offentlig – privat samarbeid (OPS). Det er både tettere og mer langsiktig enn det som er normalt når en kommune ønsker å få noen til å sette opp et bygg.

Drammen kommunes ulike virksomheter spilte flere ulike roller i Papirbredden-prosjektet. De hadde rollen som planmyndighet, utviklingsaktør, utbygger, leietaker, kulturaktør og økonomisk garantist for Høgskolen i Buskeruds husleie. Det gode samspillet mellom etatene og virksomhetene i kommunen bidro blant annet til at bygget lot seg sette opp på knappe to år. Drammen kommune får ros fra blant annet Lisbeth Halseth, daglig leder og arkitekt i LPO arkitektur & design som tegnet Papirbredden, for effektiv byggesaksbehandling. Drammen kommune var også sentral da Papirbredden Innovasjon AS ble etablert. Her bidrar kommunen både som eier og bruker, og en representant for kommunen sitter også i styret for selskapet.

Lars Wang var prosjektleder for Papirbredden-prosjektet og sekretær for prosjektstyret.

Én for alle - alle for én

11 personer, 11 organisasjoner, 11 ulike agendaer. Det kan bli mange medieoppslag av slikt. Avisene kunne ha vært fylt av saker om samarbeidsproblemer og intern uenighet. Men den gang ei. – Prosjektstyret var enige om at de skulle gå ut samlet med saker til pressen, og den regelen fulgte de helt til punkt og prikke, skryter informasjonssjef ved Høgskolen i Buskerud, Tania Marcelle Olsen.

Godt hjulpet av Drammens Tidende som valgte å innta rollen som konstruktiv og kritisk medspiller, klarte Papirbredden seg bra gjennom to intense år med politiske vedtak og byggearbeider.

– Redaktøren i Drammens Tidende mente avisen aldri hadde skrevet så mye om en sak som kunnskapsparken, smiler Tania Marcelle Olsen, men er rask til å påpeke at slett ikke alle oppslagene var av den positive sorten. – Da vi gikk ut med navnet "Papirbredden" fikk vi svi på lederplass, minnes hun.

Systematisk kommunikasjonsarbeid ga resultater

- Vi nådde målene våre og vel så det. Tania Marcelle Olsen er fornøyd med utfallet av det systematiske arbeidet med kommunikasjon i prosjektet. Hun viser til kommunikasjonsplanen informasjonsgruppa utarbeidet og målet om at "Papirbredden skal være positivt/nøytralt omtalt i media 40 – 60 ganger." Medieomtale er jo både et mål og et middel for å nå andre mål, påpeker hun. – Det var, og er fortsatt, viktig for oss å sette Drammen på kartet som kompetansebyen, understreker hun. – Vi må jobbe systematisk framover for å synliggjøre at dette er mer enn bare et drammensprosjekt, legger hun til.

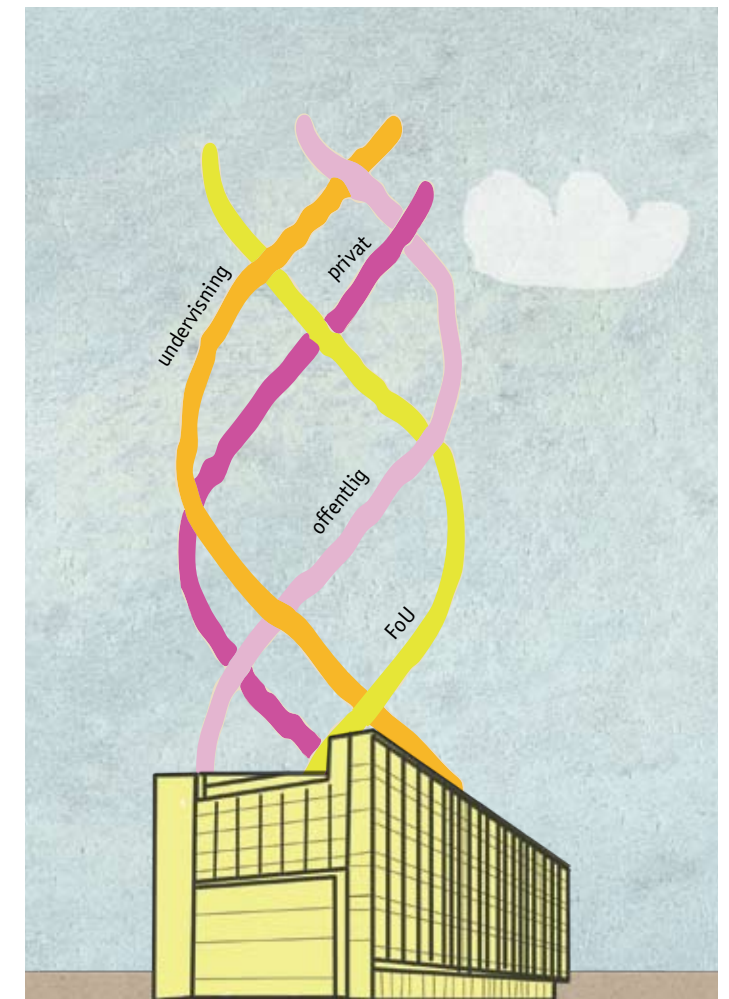
Innovasjon som reise

Det greske eposet «Odysseen» beskriver Odyssevs hjemreise etter Trojanerkrigen. Fortellingen beskriver hvordan Odyssevs ved hjelp av sitt mot og sin kløkt klarer å trosse guden Poseidon og vender tilbake til sin kone Penelope. Innovasjon handler noen ganger nettopp om å trosse "gudene".

Utgangspunktet for innovasjonsprosesser vil ofte være å utfordre det bestående. Innovasjonsprosesser er til tider dramatiske prosesser som krever stahet og utholdenhet. Og som ikke det var nok, dreier innovasjon seg om entusiasme og til og med kjærlighet. Få eller ingen innovasjoner hadde vært oppnådd uten følelser til mennesker, konsepter eller teknologi, mener BI-forskerne Tor Hernes og Anne Louise Koefoed i boken «Innovasjonsprosesser – om innovasjonens odysse» (Fagbokforlaget, 2007)

Hernes og Koefoed påpeker også at gründeren og den standhaftige innovatør ikke opptrer alene, men i et spill med andre. Det finnes ikke én måte å utføre innovasjonsreiser på, og det å utvikle forståelse for dynamikken i innovasjonsprosjekter er sentral. Hernes hevder for øvrig i sin bok «Understanding organization as process: Theory for a tangled world» (Routledge, 2007) at vi har en tendens til å se på organisasjoner som stabile enheter som er isolert fra sine omgivelser. I virkeligheten er organisasjoner i kontinuerlig endring, og i en evigvarende prosess mot å bli til noe annet. Organisasjoner er ikke statiske enheter, og må forstås ut fra sin egen historie sammen med de muligheter som ligger foran dem, hevder han.

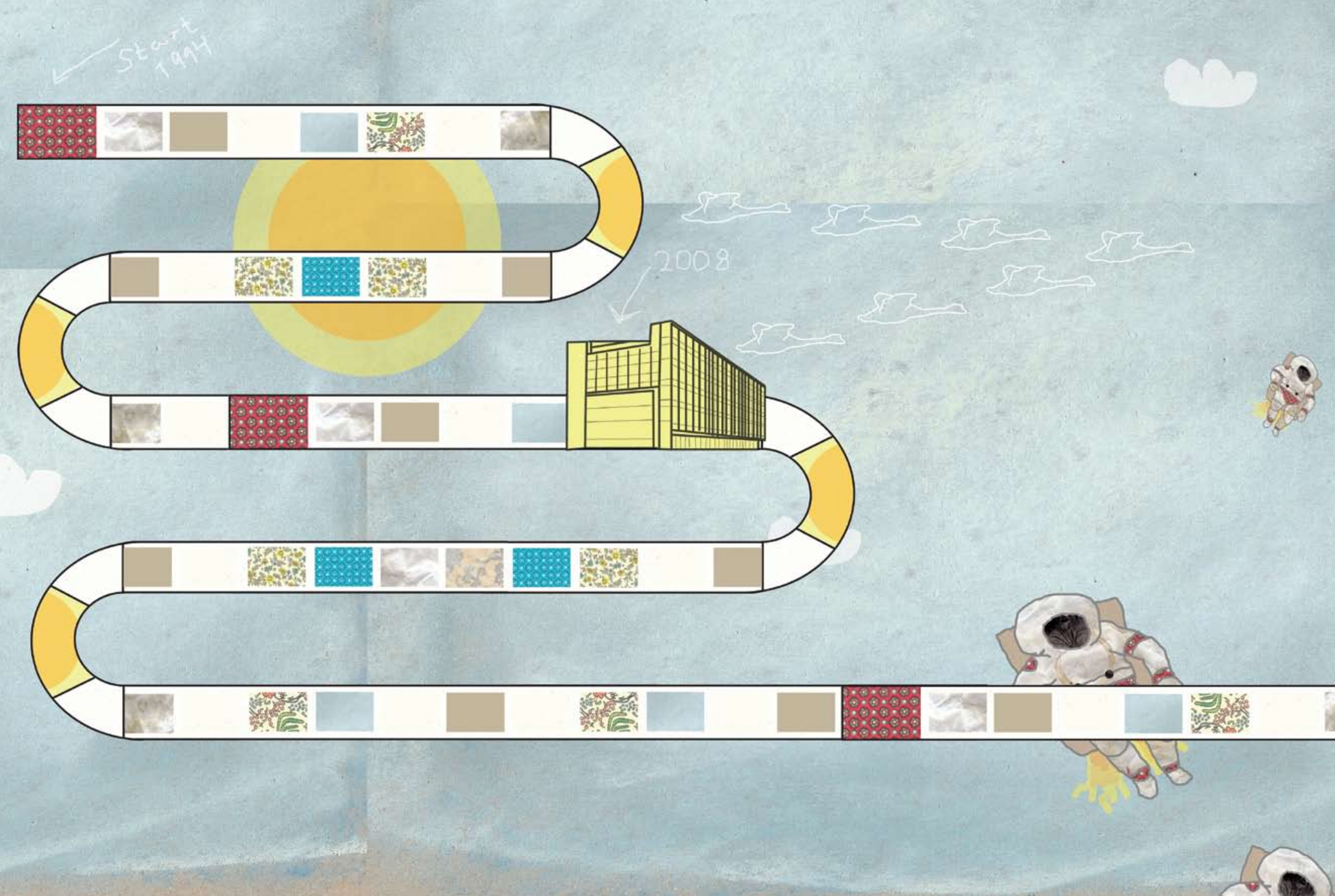
Kilde: www.forskning.no 10.06.07.

Utvidet Triple Helix

Tankemodellen Triple Helix tar for seg forholdet mellom næringslivet, utdanningsinstitusjoner og offentlige myndigheter, og hvordan det dynamiske spillet mellom disse kan skape gode kår for innovasjon og nyskaping. I Papirbredden-prosjektet ble denne modellen utvidet til også å omfatte undervisning. (Se illustrasjon)

11

Veien videre

Veien videre

Papirbredden-prosjektet har lagt grunnlaget for å videreutvikle Drammensregionen som kompetanseregionen, og ikke minst Drammen som en del av det framtidige universitets- og høgskolenorge.

I Soria Moria erklæringen uttrykte statsminister Jens Stoltenberg og hans kolleger at det er et mål å styrke det regionale universitets- og høgskolesystemet. I mars 2006 opprettet de rødgrønne Stjernø-utvalget som blant annet skal vurdere tiltak for å sikre at strukturen av universiteter og høyskoler bidrar til et godt samspill med lokalt og regionalt arbeids- og samfunnsliv.

Utvalget la fram sin innstilling den 22. januar 2008 og skisserte flere modeller som bidrar til å styrke det videre arbeidet med å utvikle

Papirbredden – Drammen kunnskapspark. Utvalget tok blant annet til orde for større utdanningsinstitusjoner og fagmiljøer gjennom å slå sammen blant annet høyskolene i Buskerud, Vestfold og Telemark til "Universitetet i Vest-Viken". Samtidig mente flertallet i utvalget at institusjonene selv bør få foreslå hvem de vil fusjonere med.

Samarbeid gjør regionene større

Høgskolen i Buskerud innledet før jul et samarbeid med Høgskolen i Vestfold, Høgskolen i Østfold og Universitetet for miljø- og

biovitenskap på Ås. Mens andre høyskoler må sette i gang nye prosesser for å finne fram til mulige alliansepartnere, er Høgskolen i Buskerud med andre ord godt i gang allerede. - Bare det at det er lagt til rette for et byggetrinn II bak Papirbredden gjør at Drammensregionen har posisjonert seg i forhold til fremtidens universitets- og høyskolestruktur, mener Kåre Sandvik, prorektor og professor i markedsføring ved Høgskolen i Buskerud.

Universitetsbyen Drammen?

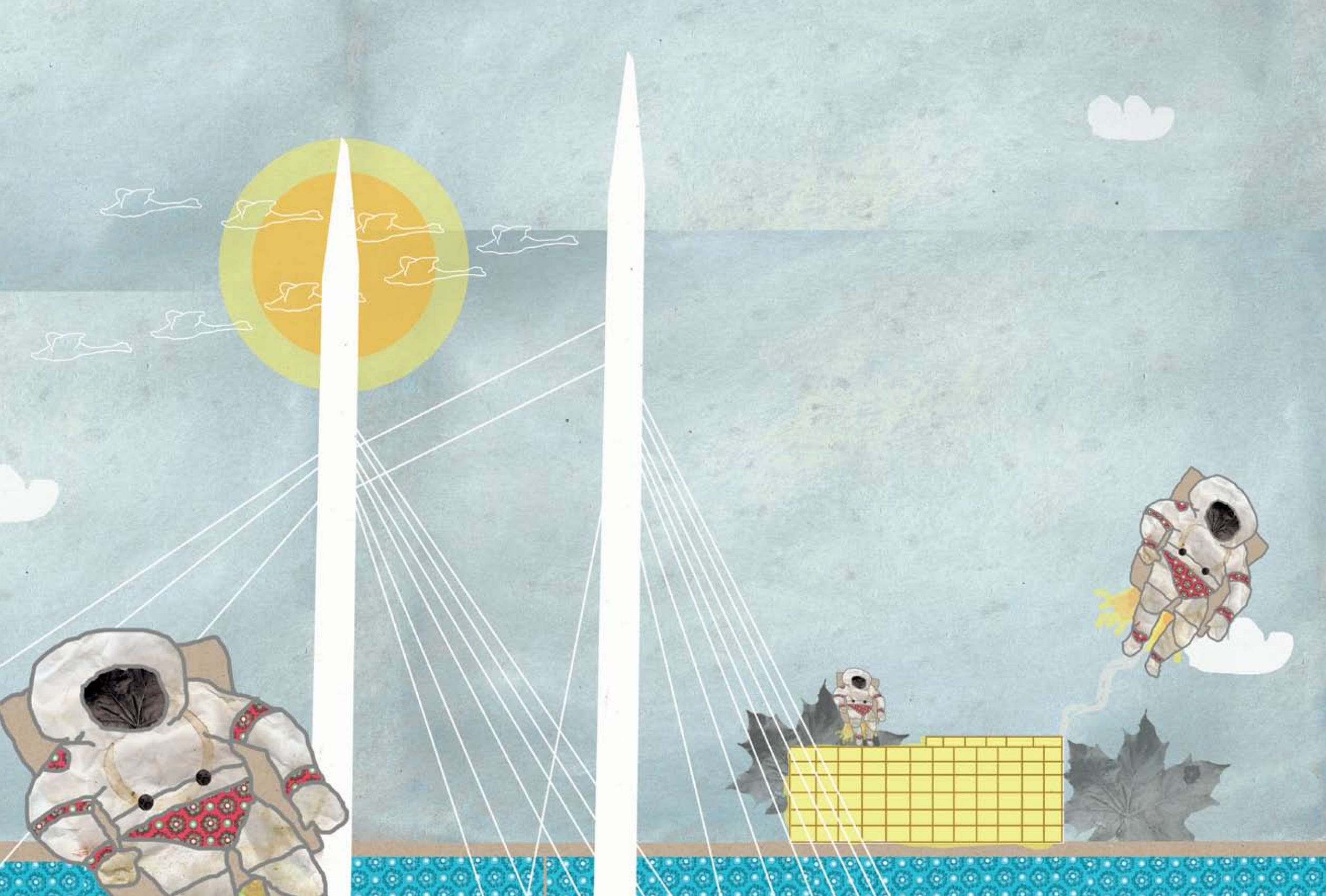
– Målet vårt er å bli et universitet innen 2015, sier rektor ved Høgskolen i Buskerud, Kristin Ørmen Johnsen. Hun understreker at Papirbredden er en av forutsetningene for å gjøre Drammen om til en universitetsby. - Det som skjer inne i dette bygget symboliserer kraften i regionen, slår hun fast. Hun påpeker at kampen om studentene er hard og at det å kunne tilby et attraktivt studiested midt i byen er viktig for å kapre de stadig mer urbane studentene.

Papirbredden – et nettverk under utvikling

Papirbredden er per. i dag ingen organisasjon, men kan derimot forstås som et nettverk av brukere og leietakere som utøver sine virksomheter på en felles arena. For Drammen og Drammensregionen gir Papirbredden en rekke muligheter for videre utvikling. Merkevaren "Papirbredden" eies ikke av en enkelt organisasjon, men må betraktes som en felles ressurs. Partene bak Papirbredden har etablert en rekke nye utviklingsprosjekter sammen og drøfter i dag hvordan det videre samarbeidet skal legges opp.

Kanskje gir det mening å se Papirbredden som en utviklings- eller innovasjonsreise., ikke bare for én organisasjon, men for et nettverk av organisasjoner? Selv om bygget er ferdig, leietakerne har flyttet inn og befolkningen har tatt bygget i bruk, er Papirbredden – Drammen kunnskapspark underveis. Det var nok ikke helt tilfeldig at en av dagene i åpningsuka hadde reisen som metafor.

Drammen II

Tekst: Kristian Klausen

Den gamle mannen lente seg mot rekkverket og tente en sigarett. Mørket senket seg over Drammen, men lysene fra Papirbredden og de tusen leilighetskompleksene på Grønland speilet seg i vannet som et flytende Soria Moria. Det store romskipet som skulle skytes opp fra parken dagen etter kunne skimtes som en parallell til Ypsilons to master, som om skaperne av brua allerede den gang for femti år siden hadde forutsett månebyen Drammen. For det hadde vært en stor dag da ordfører Trine Kiøsterud i 2042 hadde undertegnet det offisielle dokumentet som sikret Space Industries Drammen den store landingsplassen på månens bakside.

Det startet i 2011 da Høgskolen i Buskerud opprettet sin ingeniørutdannelse rettet mot romfart. Bare tre år senere ble klassene utvidet til fem, med i alt ti ansatte lærere. En av disse, lektor Kåre Solvang, hadde lagt fram en (på dette tidspunktet) svimlende utopi: Innen Ypsilons 50-års bursdag i 2057 skulle drammensere gå på månen. Dette hadde man ledd godt av. I Drammens Tidende hadde Solvang blitt offer for en rekke ironiske kronikker. Men lektoren sto på sitt.

I 2018 hadde romforskningskolen på Grønland vokst seg til Skandinavias største. Der hvor det tidligere hadde vært papirfabrikker og industri, for så en lang periode å være spøkelsesby, var det nå blitt et bugnende senter for forskning, kultur og kunst.

I de gamle områdene der Union fabrikker en gang lå, bygde man kortdistanseraketter beregnet på å gå i bane rundt jorden, samtidig med at ekspertise fra NASA deltok som konsulenter i det ambisiøse prosjektet som sakte, men sikkert tok form. Lektor Solvang døde i 2022, men etterlot seg et livsverk av essays og artikler, samt en fastholdelse av ideen om en koloni, gjerne en kopi, av Drammen på månen. Amerikanerne hadde på slutten av 2030- tallet begynt å etablere militære og sivile baser på månen, mens russerne valgte å sette fokus på Mars. Palestina og Israel fikk henholdsvis Merkur og Venus å boltre seg på (denne delingen ble ført i pennen under den såkalte Drammens- avtalen i 2031).

Siden Norge fortsatt var medlem av NATO (til tross for Afghanistan-konflikten i 2009, da Jonas Gahr Støre stilte ultimatum til USA: trekk dere ut, ellers trekker vi oss ut av NATO – USA trakk seg da ut, etter beslutning av Norgesvenn og president Hillary Clinton), men altså, siden vi beholdt medlemskapet, fant amerikanerne det bare rett og rimelig at Norge skulle få opprette sin egen base på månen, og valget falt naturligvis på Drammen som kontaktpunkt.

Fra 2040 hadde ingeniøren Jonny Martinsen begynt å sette salige Solvangs drømmer ut i live. Han tegnet den berømte basen Drammen II, der de mest kjente bygningene fra det klassiske Drammen; tårnbygningene, Bragernes kirke, Børsen og Globus, skulle oppføres på nytt, på månens ensomme overflate av sand og stein. I tillegg til selve landingsbasen, en militærforlegning, og de kopierte signalbygningene, skulle det også lages en sentimental kopi av Marienlyst stadion, der Strømsgodset (som var selvskevne i Champions League hvert år, de vant seriemesterskapet seks år på rad fra 2043-2048), skulle spille enkelte utvalgte kamper i romdrakter. Her må det skytes inn at amerikanerne allerede i lang tid hadde organisert vellykkede basketballturneringer på månen, de såkalte Vektløs- kampene, som var svært underholdende.

Etter vellykkede testoppskytinger i 2049 og 2051, der romfergen From Rødgata with love og satelitten Åskollen challenger landet ubemannet på månen, gjorde man seg klar til en høytidelig bemannet oppskyting den 16. januar 2057. Kåre Solvangs sønn, Kjell Solvang skulle bli den første drammenseren i rommet, så vel som på månen. Nummer to: Åssidens Buzz Aldrin, Roger Johnsen. Og nummer tre: hjernen fra Tollbugata, Hassan Ahmed, niende generasjons innvandrer og professor i månens topografi. Disse tre skulle ilandsette store mengder drammensgranitt og bygningsmaterialer, de skulle drive oppmåling og forberedelser til byggingen av Drammen II, og deretter returnere til Papirbreddens landingsbane, som byens store sønner.

Den gamle mannen lente seg mot rekkverket og kikket nedover elva. I morgen er altså dagen. I morgen blir jeg 86 år, tenkte han. Jeg vokste opp på Grønland. Født der i 1971, med en far som var mekaniker på Union. Jeg husker at jeg sto inne på biblioteket på Papirbredden og så ut av vinduet da de bygde denne brua i 2007, mimret han. Jeg skrev om den i en kritisk liten artikkel til lokalavisa, jeg likte ikke utformingen, tenkte han videre. Ja, ja. Siden skulle det bli flere bruer, og sammenlignet med dem var ikke Ypsilon så ille likevel. Verden går da fremover, tenkte den gamle og stumpet sigaretten mot rekkverket.

